

RAPORT Z WIZYTACJI (ocena programowa)

dokonanej w dniach 8 – 9 listopada 2014 r.

**na kierunku *logistyka* prowadzonym na poziomie studiów pierwszego i drugiego stopnia
o profilu praktycznym na Wydziale Finansów i Zarządzania w Bydgoszczy
Wyższej Szkoły Bankowej w Toruniu**

przez zespół oceniający Polskiej Komisji Akredytacyjnej w składzie:

przewodniczący: prof. dr hab. Danuta Strahl – członek PKA

członkowie:

- prof. dr hab. Łucja Tomaszewicz – członek PKA
- prof. dr hab. Marek Lisiński - członek PKA
- mgr Hanna Chrobak-Marszał – ekspert PKA – ekspert formalno-prawny
- Justyna Rokita – ekspert PKA – przedstawiciel Parlamentu Studenckiego RP

Krótką informacją o wizytacji

Wizytacja na Wydziale Finansów i Zarządzania w Bydgoszczy Wyższej Szkoły Bankowej w Toruniu na kierunku *logistyka* odbyła się z inicjatywy Polskiej Komisji Akredytacyjnej w ramach harmonogramu prac określonych przez Komisję na rok akademicki 2014/2015. Wizytacja tego kierunku studiów odbyła się po raz pierwszy.

Obecna wizytacja została przygotowana i przeprowadzona zgodnie z obowiązującą procedurą oceny Polskiej Komisji Akredytacyjnej. Wizytacja ta została poprzedzona zapoznaniem się Zespołu Oceniającego z raportem samooceny przedłożonym przez Uczelnię. Natomiast raport Zespołu Oceniającego został opracowany na podstawie raportu samooceny, a także dokumentacji przedstawionej w toku wizytacji, hospitacji zajęć dydaktycznych, analizy losowo wybranych prac dyplomowych oraz zaliczeniowych, wizytacji bazy naukowo-dydaktycznej, a także spotkań i rozmów przeprowadzonych z Władzami Uczelni i Wydziału, pracownikami oraz studentami ocenianego kierunku a także z interesariuszami zewnętrznymi -przedstawicielami pracodawców

Załącznik nr 1 Podstawa prawna oceny jakości kształcenia

Załącznik nr 2 Szczegółowy harmonogram przeprowadzonej wizytacji

Kryterium 1. Koncepcja rozwoju ocenianego kierunku sformułowana przez jednostkę.

1.1).

Wyższa Szkoła Bankowa w Toruniu rozpoczęła działalność od prowadzenia kształcenia na poziomie wyższych studiów zawodowych w specjalnościach *bankowość*, *podatki* oraz *finanse przedsiębiorstw* na mocy decyzji Ministra Edukacji Narodowej nr DNS-1-0145-125/RO/98 z dnia 4 lipca 1998 r. nadającej uprawnienia do prowadzenia wyższych studiów zawodowych. Natomiast decyzją Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego nr DSW-2-01-4001-72-06 z dnia 2 lutego 2007 r. utworzony został Zamiejscowy Wydział Finansów i Zarządzania w Bydgoszczy z uprawnieniami do prowadzenia kształcenia na poziomie studiów pierwszego stopnia na kierunkach *finanse i rachunkowość* oraz *zarządzanie*. Na mocy decyzji ministra właściwego do spraw szkolnictwa wyższego nr DNS-WUN-6022-1815-4/PP/09 z dnia 13 lipca 2009 r. Uczelnia otrzymała uprawnienia do prowadzenia studiów pierwszego stopnia na ocenianym kierunku *logistyka* na Wydziale Finansów i Zarządzania w Bydgoszczy, zaś decyzją nr DKN.ZNU.6022.128.2.2013.AN z dnia 20 maja 2013 r. uprawnienia do prowadzenia kształcenia na kierunku *logistyka* na poziomie studiów drugiego stopnia.

Strategia Uczelni została zatwierdzona – zgodnie z przepisami Statutu Uczelni – Uchwałą Konwentu nr 86/2013 z dnia 17 października 2013 r. w sprawie uchwalenia strategii Wyższej Szkoły Bankowej w Toruniu. Zgodnie z treścią tej uchwały strategia Uczelni została określona do roku 2016. Strategia Uczelni stanowi załączniki do wymienionej uchwały. W dokumencie tym określona została również misja Uczelni. W dokumencie tym określono również Strategię Wydziału Finansów i Zarządzania w Bydgoszczy w latach 2013 - 2016.

W czasie wizytacji przedstawiono protokoły z posiedzeń Konwentu wraz z listami obecności w powyższych sprawach. W posiedzeniach oraz procedurze tworzenia tych dokumentów uczestniczyli interesariusze zewnętrzni.

Procedury związane z utworzeniem kierunku zostały zachowane, tj. odbywały się zgodnie z zapisami w Statucie, po pozytywnym zaopiniowaniu dokumentów przez Konwent oraz skierowaniu przez Rektora Uczelni stosownego wniosku do ministra właściwego do spraw szkolnictwa wyższego.

Strategia WSB jest opracowaniem o rozbudowanej strukturze, która została opracowana przy zastosowaniu metody Balanced Scorecard, a obejmuje kolejno następujące części:

- I. Preambułę,
- II. Strategię Wyższej Szkoły Bankowej w Toruniu,
- III. Strategię Wydziału Finansów i Zarządzania w Toruniu,
- IV. Strategię Wydziału Finansów i Zarządzania w Bydgoszczy.

Analiza budowy tego dokumentu dowodzi, że Strategia Wydziału Finansów i Zarządzania w Bydgoszczy jest elementem strategii Wyższej Szkoły Bankowej w Toruniu i obejmuje, podobnie jak strategia jednostki macierzystej, okres od roku 2013 do roku 2016. Strategia WFiZ uwzględnia specyfikę tej jednostki podstawowej, co znajduje swe konsekwencje w przypisanych jej celach i sposobach ich realizacji, z zachowaniem niezbędnej w organizacji spójności.

Składnikami strategii Wyższej Szkoły Bankowej w Toruniu jest misja, która jest misją zarówno Uczelni, jak i jej Wydziału Finansów i Zarządzania w Bydgoszczy. Misja charakteryzuje sens istnienia tej Uczelni i jej Wydziału na rynku edukacyjnym i w zwięzły sposób opisuje, czym jest Uczelnia. Misja wyjaśnia studentom, pracownikom i otoczeniu zewnętrznemu najistotniejsze elementy tożsamości Uczelni. Jej istotę wyraża hasło: **„Partnerzy w rozwoju kariery zawodowej”**.

Ocena tak sformułowanej misji wypada pozytywnie. Respektuje ona podstawowe wymagania stawiane temu szczególnemu powodowi funkcjonowania Szkoły i Wydziału. Opisując zasięg jej działalności, ofertę dydaktyczną i jej adresata, wskazując na priorytety i wartości tych, którzy podejmują decyzje wyczerpuje wszystkie istotne cechy przypisywane misji każdej instytucji.

Strategia Rozwoju WSB W Toruniu, obejmuje, oprócz omówionej wyżej misji także cel nadrzędny strategii, wizję Uczelni, jej Interesariuszy, najważniejsze ilościowe cele strategiczne dla całej Uczelni, zakres i mierniki strategii, strategie rozwoju Wydziałów, w tym WFiZ oraz ich najważniejsze cele strategiczne. Za takie uznaje: liczbę studentów i słuchaczy, ocenę zajęć dydaktycznych przez studentów, liczbę punktów za aktywność naukową, przechodniość, retencję, wskaźnik przewagi konkurencyjnej w zakresie atrybutu marki „Praktyczność”, wskaźnik przewagi konkurencyjnej w zakresie atrybutu marki „Przyjazność”, wskaźnik satysfakcji klienta, ocenę satysfakcji kadry naukowo-dydaktycznej, ocenę satysfakcji pracowników administracyjnych oraz wskaźnik zatrudnienia absolwentów.

Oceniając strukturę Strategii WSB w Toruniu należy podkreślić jej właściwą budowę. Tworzy ona swoisty dendrogram celów, który opisuje cele rozpoczynając od deklaracji ujętej w misji, poprzez cele strategiczne dla całej Uczelni, cele Wydziałów, a na zakresach i miernikach kończąc. Wszystkie cele tworzące to drzewo zachowują wewnętrzną spójność.

Strategia Wydziału Finansów i Zarządzania w Bydgoszczy jest integralną częścią strategii WSB w Toruniu. Jest strategią, która ma przygotować odpowiednie działania tak, aby szybko reagować na wyzwania otaczającego rynku oraz zapewnić harmonijny i efektywny rozwój wewnętrzny.

W strategii WFiZ w sposób szczególny eksponuje się rozwój profilu i produktów dydaktycznych w latach 2013 – 2016. Tworzą one koncepcję kształcenia tej jednostki podstawowej Uczelni.

Głównymi celami strategicznymi Wydziału związanymi z rozwojem jego oferty dydaktycznej są:

- rozwój profilu kształcenia o kierunki spoza profilu ekonomiczno-prawnego,
- uelastycznienie zasad rozwoju oferty, możliwość tworzenia interdyscyplinarnych kierunków,
- wzrost praktyczności na studiach I i II stopnia, studiach podyplomowych oraz w zakresie kursów i szkoleń,
- wyposażenie kierunków i specjalności w dodatkowe certyfikaty oraz patronaty firm i instytucji.

Powyższe cele WFiZ planuje osiągnąć poprzez realizację m. in. następujących zadań:

- poszerzenie oferty o nowe kierunki w wyniku przejść,
- upraktycznienie procesu kształcenia,
- uatrakcyjnienie studiowania na WSB poprzez wykorzystanie wiedzy i umiejętności studentów pracujących,
- zwiększenie udziału metod IT w procesie dydaktycznym,
- utrzymanie wysokiej atrakcyjności kształcenia.

Analiza celów strategicznych Wydziału upoważnia do stwierdzenia, że opisują one zakładaną do realizacji w przyszłości koncepcję kształcenia tej jednostki organizacyjnej. Godne odnotowania jest również i to, że są one skonkretyzowane zbiorem zadań, co jest podstawą dla ich dalszego uszczegółowienia i wyrażenia w postaci zakresów strategii i jej mierników.

Strategia WFiZ, podobnie jak strategia Uczelni ma podobną strukturę i z tego punktu widzenia oba dokumenty charakteryzuje spójność.

Analiza i ocena profilu i produktów dydaktycznych w latach 2013 – 2016 oraz określony ich rozwój jednoznacznie wskazują, że strategia Wydziału obejmuje koncepcję kształcenia, którą Wydział zamierza realizować w przyjętym w strategii horyzoncie planowania. Należy zauważyć, że przyjęte w strategii cele i zadania związane z rozwojem jej oferty dydaktycznej są w stosunku do siebie komplementarne, i na zasadzie synergii tworzą oryginalną, spójną wewnątrznie koncepcję kształcenia. Rozwiązanie to należy, zatem ocenić pozytywnie.

Powyższe rozważania upoważniają do konstatacji, że przyjęta przez Wydział koncepcja kształcenia dobrze wpisuje się w zawarty w strategii WSB w Toruniu dendrogram celów Uczelni. Można dostrzec jej wewnętrzną spójność

Podsumowując można stwierdzić, że strategia WSB w Toruniu oraz strategia Wydziału Finansów i Zarządzania w Bydgoszczy tworzą dobrą podstawą dla rozwoju opisanej w strategiach koncepcji kształcenia. Koncepcja kształcenia WFiZ znajduje swe miejsce w misji Uczelni, oraz celach strategicznych Szkoły i Wydziału. Jej uszczegółowienie poprzez wskazanie długofalowych zamierzeń zawartych w celach strategicznych oraz zadaniach jest w pełni satysfakcjonujące.

Oceniając strategię Wydziału Finansów i Zarządzania w Bydgoszczy z punktu widzenia zawartej w nich koncepcji kształcenia na ocenianym kierunku *logistyka* należy stwierdzić jej zgodności zarówno z misją, jak i celami wskazanymi w strategii Szkoły i Wydziału.

Reasumując powyższe ocena tego kryterium jest pozytywna.

Opisana w Raporcie Samooceny koncepcja kształcenia na kierunku *logistyka* jest odpowiedzią na zmiany zachodzące na rynku pracy w pierwszej i drugiej dekadzie XXI wieku w Polsce, wynikające z rozwoju gospodarki krajowej i jej udziału w gospodarce europejskiej i globalnej. Przedsiębiorstwa oraz instytucje i organizacje funkcjonujące na rynkach wymagają obsługi logistycznej w każdej sferze swojej działalności, a rozwój usług logistycznych, transportu i technologii informatycznych spowodował powstanie wielu wysoko wyspecjalizowanych miejsc pracy dla absolwentów tego kierunku studiów.

Kierunek *logistyka* na Wydziale Finansów i Zarządzania w Bydgoszczy został zaprojektowany i wdrożony, w oparciu o rozpoznane potrzeby rynku pracy, aby praktycznie kształcić i przygotowywać studentów do wejścia na rynek pracy oraz pomóc studentom w rozwoju kariery zawodowej w przedsiębiorstwach i instytucjach na stanowiskach pracy związanych z systemami i procesami logistycznymi, w tym usługami logistycznymi.

Zasygnalizowana tylko wyżej, a szerzej prezentowana w Raporcie Samooceny koncepcja kształcenia potwierdza tożsamość kierunku *logistyka*.

Tożsamość tego kierunku studiów jest rezultatem przyjęcia jako podstawowego założenia jego praktycznego charakteru, który ma być skutkiem dostosowania kształcenia do wymagań pracodawców i rynku pracy. Prowadzone kształcenie praktyczne jest mocno osadzone w realiach zawodowych z udziałem wykładowców praktyków, przy jednoczesnym zachowaniu wysokiego poziomu przygotowania merytorycznego studentów. Ma ono również charakter interdyscyplinarny, umożliwiający rozwój szerokich kompetencji zawodowych o charakterze ogólnoakademickim i inżynierskim

Interdyscyplinarny charakter kierunku sprzyja poznaniu problemów, a w nauce wypracowywania rozwiązań pojawiających się w różnych obszarach działalności przedsiębiorstwa. Studenci uczą się przede wszystkim zagadnień organizacyjnych ze znajomością aspektów technicznych i ilościowych, obok których występują treści z zakresu ekonomii, finansów, marketingu, prawa, komunikacji interpersonalnej, prowadzenia negocjacji. Podstawą nauczania przez praktykę obok staży, praktyk i wizyt w zakładach pracy są zajęcia projektowe oraz w laboratoriach komputerowych. Umożliwiają one studentom zdobycie cenionych przez pracodawców umiejętności skutecznego komunikowania się czy efektywnej pracy w zespole oraz myślenia systemowego i procesowego. Zajęcia projektowe zazwyczaj kończą się publiczną prezentacją i dyskusją nad wypracowanym rozwiązaniem. Natomiast zajęcia w pracowniach logistycznych symulują warunki rzeczywiste i wymagają od studentów realizacji procesów logistycznych wraz z podejmowaniem decyzji i działań z wykorzystaniem oprogramowania, urządzeń oraz dokumentacji, które występują w przedsiębiorstwach. Pozwala to praktycznie ćwiczyć: umiejętności prezentacji wyników własnej pracy oraz negocjacji w symulowanych warunkach rzeczywistości gospodarczej oraz podejmowania decyzji ze zrozumieniem zależności systemowych i procesowych. Projekty, obok rozwiązań techniczno-organizacyjnych zawierają co najmniej podstawową analizę ekonomiczną przedsięwzięcia.

Praktyczny i przyjazny wymiar studiów na kierunku *logistyka* na Wydziale Finansów i Zarządzania w Bydgoszczy przejawia się, zatem w:

- pracy studentów w zaawansowanych technologicznie laboratoriach logistycznych,
- szerokim udziale praktyków w procesie dydaktycznym,
- wykorzystaniu nowoczesnych technologii (np. Moodle, educasty) oraz form prezentacji (z wykorzystaniem narzędzi audiowizualnych),
- wykorzystaniu e-learningu, e-serwisów i e-sylabusów,
- aktywizacji studentów w poszukiwaniu rozwiązania dla postawionych problemów poprzez stosowanie interaktywnych i aktywizujących metod nauczania,
- organizacji bezpłatnych, dodatkowych szkoleń i certyfikacji, których celem jest aktywizacja zawodowa, pomoc studentom i absolwentom w wejściu na rynek pracy (np. przygotowanie do rozmowy kwalifikacyjnej, Mock Interview), rozwój kompetencji

procesowych i informatycznych oraz językowych (np. certyfikaty: ELSE.ERP, ELSE.WMS, ECDL, Kompetencji Zawodowych Przewoźnika, TOEiC, WiDAF),

- organizacji płatnych staży zawodowych.

Koncepcja kształcenia uwzględnia dużą liczbę zajęć praktycznych m.in. w formie ćwiczeń, laboratoriów, projektów, których celem jest umożliwienie studentowi zastosowania wiedzy teoretycznej do zrealizowania zaplanowanych zadań praktycznych.

Na WFiZ w Bydgoszczy kładzie się nacisk na praktyczną znajomość języka obcego oraz umiejętność jego stosowania w pracy. Zajęcia z języka obcego na studiach I stopnia realizowane są przez 2 semestry w łącznej liczbie 150 godzin. Natomiast na studiach II stopnia przez 1 semestr odbywa się nauka języka obcego z elementami języka specjalistycznego z zakresu logistyki.

Wyższa Szkoła Bankowa w Toruniu realizuje projekty „Wyższa Szkoła Bankowa w Toruniu – Centrum Kształcenia Logistycznego”. W ramach tego projektu, obejmującego także WFiZ w Bydgoszczy, rozbudowano zakres funkcjonalności laboratorium logistycznego z wykorzystaniem technologii RFID. Pozwala to na przeprowadzanie szkoleń, dokonywania certyfikacji, organizację wizyt studyjnych i płatnych staży, dla co najmniej 25 uczestników, w tym 5 zagranicznych.

Ponadto w Uczelni jest realizowany projekt pod nazwą „Zwiększenie praktyczności kształcenia w WSB – staże zawodowe i szkolenia specjalistyczne dla studentów studiów dziennych”, który przewiduje 180 miejsc stażowych, z czego 75 na Wydziale Finansów i Zarządzania w Bydgoszczy, 65 z nich już zrealizowano lub jest w trakcie realizacji.

Opisane wyżej podstawowe założenia dla kierunku *logistyka* różnią się w zależności od tego, czy prowadzone są studia licencjackie czy inżynierskie.

Studia I stopnia realizowane poprzez licencjacką lub inżynierską ścieżkę kształcenia przygotowują wyspecjalizowane kadry do pracy w sektorze logistycznym. Przekazując wiedzę, umiejętności i kompetencje społeczne z zakresu funkcjonowania usług i procesów logistycznych oraz zarządzania tymi procesami. Program studiów licencjackich jest tak skonstruowany, aby absolwent kierunku *logistyka* zdobył wiedzę, umiejętności i kompetencje umożliwiające mu zarządzanie projektami i procesami logistycznymi, zarządzanie zapasami, magazynami, flotą transportową, czy też organizację struktur dystrybucji i zarządzania sprzedażą. Obok przedmiotów związanych ściśle z logistyką w programie studiów znajdują się też przedmioty z zakresu zarządzania, finansów i ekonomii. Absolwent tego typu studiów będzie przygotowany do pracy w działach logistyki różnego typu przedsiębiorstw.

Studia inżynierskie większy nacisk kładą na budowanie umiejętności technicznych i kształtowanie kompetencji inżynierskich. W programie studiów inżynierskich, trwających 7 semestrów) znajdują się przedmioty, które umożliwiają zdobycie wiedzy i nabycie umiejętności wykorzystywania nowoczesnych narzędzi w zarządzaniu procesami i projektami logistycznym. Absolwent kierunku *logistyka* po studiach inżynierskich będzie przygotowany do pracy w przedsiębiorstwach zajmujących się zaopatrzeniem, dystrybucją, a także w centrach logistycznych jako spedytor, czy też specjalista ds. planowania produkcji, gospodarki magazynowej, czy też budowy i eksploatacji systemów informatycznych wspomagających systemy logistyczne. Anglojęzyczna specjalność Global Logistics pozwala dodatkowo osiągnąć biegłość w używaniu fachowego języka angielskiego, przydatnego w pracy w logistyce.

Studia II stopnia, które kończą się uzyskaniem tytułu magistra lub magistra inżyniera, przygotowują wyspecjalizowane kadry do pracy w szeroko rozumianym środowisku społeczno-gospodarczym, a w szczególności w obszarach zapewniających wsparcie logistyczne przedsiębiorstwom oraz instytucjom i organizacjom uczestniczącym w życiu społecznym i gospodarczym.

Analizując i oceniając różnorodność oferty kształcenia należy odnotować, co już wyżej zauważyliśmy, kształcenie na studiach licencjackich, inżynierskich, magisterskich oraz magisterskich kończących się uzyskaniem tytułu magistra inżyniera. Ponadto w aktualnej

ofercie kształcenia proponowanych jest 8 specjalności: 4 specjalności studiów I stopnia oraz 4 specjalności studiów II stopnia.

Innowacyjność oferty kształcenia na kierunku *logistyka* wyraża się w następujących aspektach:

- innowacyjnie skonstruowanym i modyfikowanym programie kształcenia,
- innowacyjnych w swych zakresach treściach kształcenia na specjalnościach, nie identyfikowanych lub rzadko proponowanych w innych szkołach sektora szkół wyższych,
- innowacyjnych laboratoriach logistycznych,
- innowacyjnych metodach dydaktycznych,
- innowacyjnie realizowanych seminariach i projektach dyplomowych,
- innowacyjnie zaprojektowanych praktykach zawodowych i dyplomowych,
- innowacyjnym, oparty na systemie informatycznym, systemie pomiaru efektów kształcenia poprzez monitoring wyników sesji.

Należy stwierdzić, że program kształcenia został zaprojektowany, a następnie udoskonalany w oparciu o wymagania określone przez pracodawców na spotkaniach Komisji ds. jakości kształcenia, prowadzone badania, oczekiwań pracodawców wobec absolwentów oraz uwagi zaangażowanych wykładowców praktyków. Program ten w sposób innowacyjny łączy osiągnięcie przez studentów efektów kształcenia z różnych dyscyplin nauki. Absolwent rozwiązując problemy potrafi uwzględniać zarówno aspekty zarządcze, finansowe, ilościowe, jak i techniczne oraz inżynierskie.

Za innowacyjne można uznać także wyodrębnienie modułów tematycznych, w których każdy moduł kończy się zajęciami praktycznymi w formie projektu, case study i/lub symulacji. Takie formy weryfikacji efektów kształcenia mają za zadanie utrwalić i sprawdzić umiejętności i kompetencje w praktycznym aplikowaniu i łączeniu wiedzy oraz umiejętności z różnych przedmiotów.

Na kierunku *logistyka* prowadzone są zajęcia w laboratoriach logistycznych, w których studenci realizują zajęcia w warunkach rzeczywistych z wykorzystaniem systemów informatycznych klasy ERP, WMS, CRM oraz wirtualnej giełdy transportowej. Studenci wykonują i rozwiązują zadania w symulowanych, ale odzwierciedlających realne, rzeczywiste warunki, w których zachodzą procesy logistyczne. Wykorzystując urządzenia i pomoce naukowe, poznając zastosowanie różnych technologii logistycznych np. kodów kreskowych w różnych zakresach czy oraz technologii radiowej RFID. Zajęcia laboratoryjne są wzbogacone o materiały filmowe, dzięki którym studenci mogą zobaczyć realne środowisko, w którym realizuje się wykonywane przez nich procesy. Zajęcia dotyczące identyfikacji i projektowania procesów logistycznych prowadzone są w oparciu o oprogramowanie i metodologię ARIS. Ponadto studenci studiów inżynierskich realizują zajęcia z wykorzystaniem programu AutoCAD do tworzenia dokumentacji technicznej.

Na zajęciach wdrożone zostały również innowacyjne metody dydaktyczne zamieniające metodę podającą prowadzenia wykładu na zajęcia aktywizujące studentów, nastawione na rozwój umiejętności praktycznych i kompetencji społecznych. Ponadto w zajęciach prowadzonych w formie e-learning wdrażane są materiały multimedialne w formie educastów i podcastów, które studenci mogą odtwarzać na swoich urządzeniach mobilnych w różnych miejscach i okolicznościach.

Innowacyjny charakter mają także seminaria, prace dyplomowe i związane z nimi praktyki dyplomowe. Prace licencjackie i prace inżynierskie są pracami zespołowymi, w formie praktycznych projektów i rozwiązań przypadków z praktyki gospodarczej, które realizowane są w oparciu o odbytą praktykę dyplomową. Studenci studiów II-stopnia przygotowują prace magisterskie w oparciu o zdefiniowane problemy, zebrane materiały i informacje podczas praktyk dyplomowych.

Analizując możliwości elastycznego kształtowania oferty kształcenia należy stwierdzić, że proponowane na kierunku *logistyka* specjalności uwzględniają potrzeby rynku pracy oraz proponowane przez interesariuszy zewnętrznych treści kształcenia w ramach

poszczególnych przedmiotów kierunkowych. Każdego roku program kształcenia podlega ocenie i jest doskonalony i dostosowywany do potrzeb, oczekiwań czy sugestii pracodawców oraz absolwentów i studentów. Te działania o jednoznacznie doskonalącym charakterze są przeprowadzane w oparciu o spotkania Komisji ds. Jakości Kształcenia, Rady Programowej oraz wyniki badania oczekiwań pracodawców, absolwentów i studentów.

Należy także zauważyć, że studenci mają możliwość wyboru specjalności, języków obcych, seminariów oraz tematyki praktyk zawodowych oraz dyplomowych.

Podsumowując można stwierdzić, że program kształcenia na kierunku *logistyka* WFiZ w Bydgoszczy charakteryzują się innowacyjnością, różnorodnością oraz elastycznością. Jest zgodny ze współczesnymi tendencjami kształcenia na tym kierunku studiów identyfikowanymi w najlepszych szkołach wyższych w Polsce.

1.2).

Koncepcja kształcenia na kierunku *logistyka* w Wydziale Finansów i Zarządzania w Bydgoszczy powstała na skutek dyskusji, która objęła zarówno interesariuszy wewnętrznych i zewnętrznych.

Zgodnie z zasadami obowiązującymi w całej grupie szkół bankowych, udział poszczególnych grup interesariuszy wewnętrznych w zapewnieniu odpowiednich treści i form kształcenia, składających się na koncepcję kształcenia praktycznego i przyjaznego dla studentów, obejmował:

- organy statutowe (konwent, senat, rada Wydziału) i polegał na podejmowaniu stosownych uchwał,
- kadre naukowo-dydaktyczną i sprowadzał się do jej udziału w ciałach statutowych i zespołach programowych,
- studentów, którzy brali udział w ciałach statutowych Uczelni oraz dokonywali oceny zajęć dydaktycznych.

Głównymi interesariuszami wewnętrznymi biorącymi udział w procesie opracowywania programu kształcenia byli menedżerowie kierunku, kadra dydaktyczna oraz studenci uczestniczący w Komisji ds. Jakości Kształcenia, Radzie Programowej i Radach Wydziału,

Na Wydziale Finansów i Zarządzania w Bydgoszczy powołano w roku akademickim 2013/14 nową strukturę zarządzania dydaktyką, w której istotną rolę pełnią menedżerowie kierunków. Menedżer kierunku jest osobą, która jest specjalistą z zakresu kierunku studiów. Kieruje on zakładem dydaktycznym. Do jego zadań należą zagadnienia związane z kształtowaniem koncepcji kształcenia na danym kierunku studiów, jego modyfikacją i rozwojem, doбором treści, prowadzącymi zajęcia, a także zapewnieniem jakości nauczania na kierunku.

Za opracowanie programu odpowiada menedżer kierunku, który uaktualnia listę przedmiotów i treści programowych, ze szczególnym uwzględnieniem zawartych w nim efektów kształcenia. Ma on do pomocy Radę Programową złożoną ze specjalistów z danego obszaru kształcenia, które powołuje Rada Wydziału Finansów i Zarządzania. Ich zadaniem jest przygotowanie (lub zmiana) programu studiów. Menedżer kierunku wskazuje i ustala z Dziekanem koordynatorów przedmiotów, którzy opracowują program przedmiotu.

Ze względu na udział członków Samorządu studenckiego w ciałach kolegialnych Uczelni (Konwent, Rada Wydziału), studenci mają wpływ na kształt programów studiów i wybranych elementów weryfikacji efektów kształcenia (np. forma egzaminu dyplomowego na niektórych kierunkach).

Udział wszystkich interesariuszy wewnętrznych w procesie określania koncepcji kształcenia na kierunku *logistyka* należy określić jako bardzo satysfakcjonujący. Przyjęte i stosowane na Wydziale nowatorskie rozwiązania organizacyjne, (np. powołanie menedżerów kierunków), pozwalają na wykorzystanie pełnego potencjału wszystkich interesariuszy wewnętrznych. Skutkuje to realizacją koncepcji kształcenia, a w ramach niej prowadzeniem

takiego profilu kształcenia, osiągnięciem celów i efektów, które odpowiadają zarówno potrzebom otoczenia, ale także perspektywom rozwoju kierunku zawartych w Strategii Wydziału.

Interesariusze zewnętrzni to przede wszystkim pracodawcy oraz założyciel Uczelni – Centrum Rozwoju Szkół Wyższych TEB Akademia. Prace nad programem odbywały się w ramach zespołu dydaktyków reprezentujących minimum kadrowe i nauczycieli prowadzących zajęcia dydaktyczne na kierunku *logistyka*.

Opinie pracodawców zebrane w ramach komisji programowych dla kierunku *logistyka*, były współtworzone, między innymi, przez następujących przedstawicieli otoczenia społeczno-gospodarczego regionu:

- dyrektora Biura, PKP CARGO S.A.
- prezesa Stowarzyszenia Dostawców na Rzecz Służb Mundurowych,
- dyrektora Logistyki i Supply Chain Bonduelle Polska S.A.,
- prezesa Zarządu Pojazdy Szynowe PESA Bydgoszcz S.A,
- kierownika Działu Handlowego Wojskowych Zakładów Lotniczych nr 2 w Bydgoszczy.

Koncepcję kształcenia dla kierunku *logistyka* formułowano również w oparciu o wyniki Badania Atrybutów Marki (BAM) prowadzonych przez założyciela Wyższych Szkół Bankowych tj. Centrum Rozwoju Szkół Wyższych TEB Akademia oraz coroczne badania interesariuszy wewnętrznych i zewnętrznych.

Badanie te przeprowadzano na próbie:

- studentów, w ramach projektu „Jakość kształcenia w Wyższej Szkole Bankowej w Toruniu”,
- absolwentów i studentów pracujących, przy realizacji projektu „Pożądane wiedza, umiejętności, postawy i kwalifikacje absolwentów szkół wyższych w ocenie absolwentów i pracujących studentów Raport cząstkowy z badania absolwentów i studentów pracujących”
- pracodawców, przy projekcie „Pożądane wiedza, umiejętności, postawy i kwalifikacje absolwentów szkół wyższych w ocenie pracodawców”.

Z powyżej analizy wynika, że zakres współpracy z interesariuszami wewnętrznymi i zewnętrznymi jest bardzo szeroki i różnorodny. Ich udział w tworzeniu i rozwoju koncepcji kształcenia, co potwierdziły także dokumenty pozyskane w toku wizytacji, jest sformalizowany i ma charakter bardzo merytoryczny.

Reasumując można jednoznacznie stwierdzić, że Interesariusze wewnętrzni i zewnętrzni biorą udział w tworzeniu koncepcji kształcenia, w tym również w kształtowaniu oferty kształcenia, celów i efektów. Mają również wpływ na jej rozwój. To składa się na wysoką ocenę tego kryterium oceny jakości kształcenia.

Studenci włączani są w proces ustalania koncepcji kształcenia na ocenianym kierunku studiów poprzez spotkania konsultacyjne organizowane przez nauczycieli akademickich podczas przeprowadzanych zajęć oraz poprzez aktywne uczestnictwo przedstawicieli studenckich w posiedzeniach Rady Wydziału. Przedstawiciele Wydziałowego Samorządu Studentów posiadają swoich reprezentantów w Senacie Uniwersytetu WSB. Reprezentacja studentów zgodna jest z art. 61 ust. 3 oraz 67 ust. 4 ustawy prawo o szkolnictwie wyższym.

Podczas spotkania z zespołem oceniającym PKA studenci wyrazili ogólne zadowolenie z obowiązujących programów studiów oraz zmian wprowadzonych w związku z procesem wdrażania Krajowych Ram Kwalifikacji.

Uwagi zgłaszane przez studentów podczas obrad właściwych gremiów kolegialnych poddawane są dyskusji oraz w miarę możliwości wdrażane, podobnie jak uwagi zgłaszane do prowadzących konkretne zajęcia, względem formy prowadzenia danych zajęć.

Ocena końcowa 1 kryterium ogólnego – ocena wyróżniająco
Syntetyczna ocena opisowa stopnia spełnienia kryteriów szczegółowych

1.1) Ocena misji i strategii Wydziału Finansów i Zarządzania w Bydgoszczy Wyższej Szkoły Bankowej w Toruniu z punktu widzenia wpisanej w niej koncepcji kształcenia na kierunku *logistyka* wypada zdecydowanie pozytywnie. Określone w strategii cele potwierdzają rangę, jaką Wydział zamierza przykładać w przyszłości do tej sfery kształcenia. Analiza i ocena koncepcji kształcenia pozwala na stwierdzenie, że kierunek ma wyraźnie określoną tożsamość. Program kształcenia na kierunku *logistyka* charakteryzują się innowacyjnością, różnorodnością oraz elastycznością. Jest zgodny ze współczesnymi tendencjami kształcenia na tym kierunku studiów identyfikowanymi w najlepszych szkołach wyższych w Polsce.

1.2) Wydział Finansów i Zarządzania w Bydgoszczy prowadzi sformalizowane i systematyczne, oraz mające charakter kompleksowy działania dotyczące udziału interesariuszy wewnętrznych i zewnętrznych w tworzeniu koncepcji kształcenia. Ich udział w określaniu celów i efektów kształcenia oraz perspektyw rozwoju kierunku uznać należy za w pełni satysfakcjonujący.

Kryterium 2. Spójność opracowanego i stosowanego w jednostce opisu zakładanych celów i efektów kształcenia dla ocenianego kierunku oraz system potwierdzający ich osiągnięcie

2.1)

Uchwałą Nr 53/2012 z dnia 19 lipca 2012 r. Konwent określił - zgodne z Krajowymi Ramami Kwalifikacji - efekty kształcenia na kierunkach studiów realizowanych przez Wyższą Szkołę Bankową w Toruniu oraz jej jednostki organizacyjne od roku akademickiego 2012/2013, w tym dla ocenianego kierunku studiów.

W czasie wizytacji przedstawiono protokoły z posiedzenia Konwentu w czasie którego był zatwierdzony wymieniony wyżej dokument.

Kierunek *logistyka* został przyporządkowany do trzech obszarów kształcenia; nauk społecznych, nauk technicznych oraz nauk ścisłych. Kierunek prowadzony jest na dwóch ścieżkach kształcenia: na studiach I stopnia licencjackiej i inżynierskiej a na studiach II stopnia na ścieżce prowadzącej do uzyskania tytułu zawodowego magistra i drugiej prowadzącej do uzyskania tytułu zawodowego magistra inżyniera.

Efekty kształcenia zostały przyporządkowane w ramach wskazanych trzech obszarów do następujących dziedzin naukowych i dyscyplin. W zakresie obszaru nauk społecznych wskazano jako dziedzinę - nauki ekonomiczne, w tym takie dyscypliny jak: ekonomia i nauki o zarządzaniu. W obszarze nauk technicznych w dziedzinie nauk technicznych wskazano jedną dyscyplinę: budowa i eksploatacja maszyn. W obszarze nauk ścisłych jako dziedzinę wskazano nauki matematyczne a dyscyplinę - matematyka. Kierunek ma określony profil praktyczny, a z uwagi na prowadzenie dwóch ścieżek kształcenia, w tym ścieżki inżynierskiej, zarówno na studiach I jak i II stopnia efekty kształcenia zostały przyporządkowane do wszystkich efektów prowadzących do uzyskania kompetencji inżynierskich określonych w załączniku nr 9 rozporządzenia Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego z dnia 2 listopada 2011 r. Dla studiów I stopnia –studia licencjackie w zakresie wiedzy określono 14 efektów, w tym osiem przyporządkowano do obszaru nauk społecznych, trzy do obszaru nauk technicznych i obszaru nauk społecznych oraz cztery do obszaru nauk społecznych i ścisłych. W zakresie umiejętności określono 11 efektów. w tym siedem osadzono w obszarze nauk społecznych, trzy w obszarze nauk technicznych i społecznych oraz ścisłych oraz jeden w obszarze nauk ścisłych i społecznych. W zakresie kompetencji społecznych określono siedem efektów kształcenia, w tym pięć przyporządkowano do trzech wskazanych obszarów, jeden tylko do obszaru nauk społecznych (umie uczestniczyć w przygotowaniu projektów logistycznych uwzględniając aspekty prawne ekonomiczne i

polityczne), a jeden do dwóch obszarów: nauk społecznych i ścisłych. Na studiach inżynierskich I stopnia opracowano w zakresie wiedzy 20 efektów, z których osiem przyporządkowano do obszaru nauk społecznych, jeden do obszaru nauk technicznych i społecznych dwa przyporządkowano do wszystkich trzech obszarów, dwa do obszaru nauk ścisłych i społecznych oraz pięć do obszaru nauk technicznych i społecznych, zaś dwa do obszaru nauk społecznych i ścisłych. Na studiach II stopnia na ścieżce magisterskiej sformułowano w zakresie wiedzy 12 efektów, z których osiem przyporządkowano do obszaru nauk społecznych, dwa do trzech obszarów, a dwa do obszaru nauk społecznych i technicznych. W zakresie umiejętności sformułowano również 12 efektów, w tym 6 w obszarze nauk społecznych, jeden w obszarze nauk społecznych i ścisłych, jeden w obszarze nauk technicznych i ścisłych, dwa w obszarze nauk społecznych i technicznych oraz dwa w trzech obszarach kształcenia. W zakresie kompetencji opracowano osiem efektów kształcenia, w tym cztery przyporządkowano do obszaru nauk społecznych, trzy do trzech obszarów i jeden do nauk ścisłych i społecznych (potrafi brać odpowiedzialność na powierzone mu zadania).

Efekty kształcenia dla ścieżki inżynierskiej na studiach magisterskich sformułowano 17 efektów w zakresie wiedzy w tym siedem przyporządkowano do efektów obszarowych nauk społecznych, jeden efekt do obszaru nauk społecznych i technicznych, dwa do obszaru nauk społecznych i ścisłych, dwa do trzech wskazanych obszarów, trzy efekty tylko do obszaru nauk technicznych jeden do ścisłych. W zakresie umiejętności określono 19 efektów, w tym sześć w obszarze nauk społecznych, cztery w dwóch obszarach: nauk społecznych i technicznych, dwa w trzech wskazanych obszarach, jeden osadzono w obszarze nauk technicznych i ścisłych, jeden w obszarze nauk społecznych i ścisłych, cztery tylko w obszarze nauk technicznych i jeden tylko w obszarze nauk ścisłych. Spośród 19 efektów - 11 efektów przyporządkowano do efektów prowadzących do uzyskania kompetencji inżynierskich. W zakresie kompetencji społecznych sformułowano dziewięć efektów, w tym trzy przyporządkowano do wszystkich trzech obszarów, cztery do obszaru nauk społecznych, jeden do obszaru nauk technicznych i jeden do dwóch obszarów tj., nauk społecznych i ścisłych.

Analiza efektów pozwala stwierdzić, iż dobrze wyznaczają tożsamość kierunku uwzględniając dwie ścieżki kształcenia i zachowując inżynierski charakter jednej ze ścieżek. Osadzone są we wskazanych dyscyplinach naukowych i wyraźnie odnoszą się do problematyki logistycznej. Opis efektów podkreśla i stopniuje różnice między studiami I i II stopnia akcentując wyższy poziom zaawansowania wiedzy oraz unijności analizy i oceny zjawisk, jak i wdrożenia pozyskanej wiedzy. Właściwie wyważono proporcje między obszarami a przyporządkowywaniem kilku efektów w zakresie wiedzy, umiejętności i kompetencji społecznych do trzech obszarów jednocześnie podkreśla spójność koncepcji kształcenia. Efekty uwzględniają wszystkie efekty kształcenia prowadzące do uzyskania kompetencji inżynierskich jak i uwzględniają właściwe efekty obszarowe dla profilu praktycznego odpowiednio dla studiów I jak i II stopnia. Efekty przedmiotowe uwzględniają poziom kształcenia i nawiązują wyraźnie do wskazanych dyscyplin naukowych. Opis efektów jest zgodny z Krajowymi Ramami Kwalifikacji

Wskazanie w sylabusach przedmiotu na powiązania efektów przedmiotowych z efektami prowadzącymi do uzyskania kompetencji inżynierskich pozwalają uznać, że zależności między efektami kierunkowymi, przedmiotowymi i prowadzącymi do uzyskania kompetencji inżynierskich są spójne. Efekty przedmiotowe, w tym przyporządkowane efektom prowadzącym do uzyskania kompetencji inżynierskich, nawiązują do wymagań rynku pracy, szczególnie w zakresie umiejętności oczekiwanych na rynku pracy sektora logistycznego.

Efekty przedmiotowe rozwijają i uszczegóławiają efekty kierunkowe. Zatem jest możliwe osiaganie efektów kierunkowych poprzez realizację efektów na poziomie przedmiotu. Macierz efektów podkreśla te powiązania, a także sylabusy każdego przedmiotu

wskazują na zależności między efektami kierunkowymi a przedmiotowymi, a w konsekwencji obszarowymi. Efekty kształcenia opracowane dla praktyk zawodowych są istotnym wsparciem dla osiągania efektów kierunkowych, szczególnie tych które określają umiejętność wdrożenia pozyskanej wiedzy jak i rozwiązywania konkretnych problemów.

Student po zalogowaniu się na platformę Moodle ma dostęp do e-serwisów oraz e-kursów do przedmiotów obowiązujących w danym semestrze studiów. E-serwis - to obowiązkowy serwis na platformie MOODLE służący do zamieszczania przez wykładowcę: sylabusu do przedmiotu wraz efektami kształcenia, treściami merytorycznymi i formą zaliczenia oraz materiałów z wykładów i/lub ćwiczeń, umożliwiający wymianę informacji pomiędzy wykładowcą a studentami, pomocny w przydzielaniu oraz ocenie zadań indywidualnych i grupowych oraz w udostępnianiu materiałów do przedmiotu w formie elektronicznej.

Opis założonych efektów kształcenia dostępny jest dla studentów za pomocą systemu Extranet funkcjonującego na Uczelni. Dodatkowo, co podkreślili studenci podczas spotkania z zespołem oceniającym PKA, mają oni dostęp do publikowanych efektów kształcenia na początku zajęć u prowadzącego przedmiot nauczyciela akademickiego.

Efekty kształcenia na wizytowanym kierunku w opinii studentów uwzględniają wymagania rynku pracy. Ich zdaniem osiągnięcie przedmiotowych efektów kształcenia umożliwi osiągnięcie efektów kierunkowych.

Sylwetka absolwenta jest adekwatna do zaplanowanego procesu kształcenia, realizowanego na wizytowanym kierunku.

2.2).

Opis efektów jest zrozumiały gdyż nawiązuje do problematyki związanej z logistyką oraz wskazanymi dziedzinami nauk: ekonomicznych, technicznych i matematycznych. Posługuje się odpowiednimi czasownikami jak np. student potrafi, posiada umiejętność, jest chętny do działania, ma wiedzę podstawową, zna teoretyczne podstawy, itp. Taki opis umożliwi sprawdzalność sformułowanych efektów kształcenia na poziomie przedmiotu a w konsekwencji na poziomie kierunku.

Podczas spotkania z zespołem oceniającym PKA studenci wyrazili opinię, że efekty kształcenia dla kierunku logistyka sformułowane są w sposób przejrzysty i zrozumiały. Ich zdaniem są one również w pełni sprawdzalne. Spełniają one oczekiwania studentów pod kątem wiedzy, umiejętności oraz kompetencji społecznych przydatnych na rynku pracy.

.3)

Dokumentacja toku studiów związana z potwierdzeniem uzyskania przez studenta zakładanych efektów kształcenia i kwalifikacji, tj. protokoły egzaminacyjne, karty okresowych osiągnięć studenta, a także dyplomy i suplementy prowadzona jest prawidłowo.

Przechowywanie efektów kształcenia

W Wyższej Szkole Bankowej w Toruniu obowiązuje Zarządzenie nr 22/2009 Kanclerza z dnia 21 grudnia 2009 r. w sprawie wprowadzenia przepisów kancelaryjno-archiwalnych, którego celem jest ustalenie zasad postępowania, mających zapewnić sprawne i szybkie wykonywane czynności kancelaryjnych, a także określenie zasad przechowywania i postępowania z aktami w toku bieżącej pracy w komórkach organizacyjnych oraz tryb przekazywania dokumentów do Archiwum Uczelni. Po upływie okresu przechowywania, akta przekazywane są do archiwum Uczelnianego na podstawie spisu zdawczo-odbiorczego.

Dziekan Wydziału Finansów i Zarządzania w Bydgoszczy - Zarządzeniem nr 12/2014 z dnia 9 lipca 2014 r. w sprawie zasad dokumentowania i przechowywania prac studentów stanowiących potwierdzenie osiągnięcia przez studentów efektów kształcenia zakładanych dla poszczególnych przedmiotów ustalił okres przechowywania dokumentacji potwierdzającej wyniki prac egzaminacyjnych i zaliczeniowych w Dziale Organizacji Dydaktyki wynoszący 1 rok od daty zakończenia semestru, w którym praca została napisana. Podczas spotkania z

zespołem oceniającym PKA studenci wyrazili opinię, iż przyjęte efekty kształcenia są spójne oraz pozwalają na opracowanie przejrzystego procesu ich weryfikacji.

System weryfikacji efektów kształcenia na poziomie ogólnym określony został w Regulaminie Studiów. Końcowe efekty kształcenia weryfikowane są w procesie dyplomowania. Podstawowym poziomem na którym odbywa się weryfikacja efektów kształcenia są przedmioty oraz praktyka zawodowa. Każdy przedmiot (podstawowy, kierunkowy, specjalnościowy) kończy się zaliczeniem lub egzaminem. Kryteria zaliczenia przedmiotu ustalane są indywidualnie przez każdego wykładowcę i zawarte są w sylabusie przedmiotu dostępnym na platformie Moodle. Okresem zaliczeniowym jest semestr studiów. Warunkiem zaliczenia semestru jest uzyskanie zaliczeń z wszystkich przedmiotów i pozytywnej oceny z egzaminów i praktyk przewidzianych planem studiów oraz uzyskanie wymaganej liczby punktów ECTS. Studenci mają prawo do jednego terminu zaliczeń i egzaminów w trybie zwykłym i jednego w trybie poprawkowym. Warunkiem zaliczenia seminarium dyplomowego na ostatnim semestrze studiów jest złożenie pracy dyplomowej oraz jej przyjęcie do obrony przez promotora.

Student w systemie **Extranet** po zalogowaniu się do extranetu ma dostęp do Zarządzeń, regulaminów i procedur które szczegółowo informują o zasadach zaliczania przedmiotów, o procesie dyplomowania, informacji dotyczących warunków zaliczenie semestru, praktyk studenckich. W sylabusach przedmiotów podane są szczegółowe informacje dotyczące warunków zaliczania przedmiotu, sposobów weryfikacji poszczególnych efektów kształcenia danego przedmiotu. Student ma dostęp do ocen wstępnych, cząstkowych, semestralnych i rocznych, terminów egzaminów i zaliczeń w tym egzaminów dyplomowych

System weryfikacji efektów kształcenia obejmuje wszystkie kategorie efektów, tj. wiedzę, umiejętności i kompetencje społeczne. Dla każdego przedmiotu i dla każdego efektu wskazano sposoby weryfikacji każdej grupy efektów. Sposoby te uwzględniają specyfikę przedmiotu jak i cele kształcenia. Wymienia się w kartach przedmiotów takie sposoby weryfikacji efektów jak: jak sprawdziany pisemne, dyskusje nad pracami, dyskusja nad problemem, projekty, weryfikacja poprzez pytania problemowe, referaty, ocena aktywności na zajęciach.

Uczelnia przystąpiła do opracowania systemu weryfikacji efektów kierunkowych dla wszystkich Uczelni z grupy WSB, w tym dla WSB w Toruniu - Wydział Finansów i Zarządzania w Bydgoszczy. Dla kierunku *logistyka* opracowano już kryteria szczegółowe dla kluczowych efektów jak również wskazano sposoby weryfikacji. Prace te zespół oceniający ocenia bardzo wysoko.

System weryfikacji efektów kształcenia zorientowany jest na poszczególne etapy procesu dydaktycznego i uwzględnia bieżącą ocenę efektów, semestralną i końcową. Przegląd prac egzaminacyjnych, zaliczeniowych jak i śródsemestralnych, np. projektów, opracowań, pozwala uznać, że wymagania etapowe są zgodne z treściami kształcenia określonymi w sylabusach jak i wskazanych tam sposobów zaliczania przedmiotów. Stopień trudności przeglądanych prac etapowych nie budził zastrzeżeń. Wymagania są wystandaryzowane poprzez określenie skali ocen, wymagań dla uzyskania poszczególnych stopni, wymagań wstępnych określonych w sylabusach każdego przedmiotu oraz precyzyjnie określonych zasad dyplomowania. Określono standardy prac dyplomowych. Student zapisuje się na seminarium dyplomowe prowadzone przez promotora, wskazanego przez Dziekana Wydziału. Zasady zapisów na seminaria dyplomowe reguluje specjalne zarządzeni dziekana. Prace dyplomowe są pracami zespołowymi. Zespół przedstawia promotorowi wyniki swojej pracy. Jeżeli praca dyplomowa jest zaakceptowana przez promotora, wyznacza on obronę pracy, a termin zgłasza do Dziekanatu właściwego Wydziału. Do roku akademickiego 2011/2012 prace podlegały tylko recenzji promotora. Prace dyplomowe studentów od naboru 2012/2013 podlegają również ocenie przez recenzenta pracy. W przypadku, gdy recenzja pracy dyplomowej jest negatywna, praca dyplomowa kierowana jest do poprawy. Prace

dypłomowe, tj. 10% losowo wybranych prac złożonych do Dziekanatu, weryfikowane są w systemie antyplagiatowym. Z każdym raportem z programu antyplagiatowego zapoznaje się promotor i on podejmuje decyzję dotyczącą dalszego postępowania (na raporcie, zgodnie z programem do losowania, promotor wpisuje: „akceptuję pracę”, „kieruję pracę do poprawy”, „kieruję pracę do komisji dyscyplinarnej”). Raport z kontroli z decyzją promotora znajduje się w aktach każdego autora pracy. W przypadku pozytywnej oceny promotora następuje obrona pracy dyplomowej, a następnie student podchodzi do egzaminu dyplomowego. W przypadku skierowania pracy do poprawy student po naniesieniu wymaganych zmian i zatwierdzeniu pracy przez promotora składa w Dziekanacie nowy egzemplarz pracy (w formie papierowej oraz elektronicznej na płycie CD). Praca jest ponownie sprawdzana programem antyplagiatowym, a raport przekazywany jest do promotora. Dziekanat oddaje studentowi poprzedni egzemplarz pracy wraz z płytą CD. Od roku akademickiego 2015/2016 wszystkie prace licencjackie/inżynierskie podlegają będą sprawdzeniu z wykorzystaniem programu antyplagiatowego.

Obrona pracy oddzielona jest od egzaminu licencjackiego lub inżynierskiego. Obrona pracy przeprowadzana jest na seminarium dyplomowym w VI semestrze na studiach licencjackich lub na VII semestrze na studiach inżynierskich wobec całej grupy seminaryjnej. W uzasadnionych przypadkach promotor może ustalić termin obrony pracy dyplomowej po zakończeniu zajęć z seminarium dyplomowego. Ocena z seminarium dyplomowego może zostać wystawiona oraz wpisana dopiero po przeprowadzonej obronie pracy dyplomowej. Praca dyplomowa podlega ocenie przez promotora i recenzenta powołanego przez Dziekana. W terminie do 3 dni po obronie pracy promotor składa w Dziekanacie ocenę pracy wraz z raportem z programu antyplagiatowego. Warunkiem przystąpienia studenta do egzaminu dyplomowego jest: pozytywna ocena i recenzja pracy dyplomowej. Egzamin odbywa się przed komisją złożoną z przewodniczącego i promotora. Student na egzaminie otrzymuje trzy pytania: dwa kierunkowe i jedno specjalnościowe. Lista zagadnień obejmujących egzamin regulowana jest Zarządzeniem Rektora na dany rok akademicki oraz publikowana jest w Extranecie. Studenta obowiązuje aktualna lista zagadnień na egzamin dyplomowy opublikowana na bieżący rok akademicki (dotyczy studentów wznawiających studia lub przedłużających termin przystąpienia do egzaminu dyplomowego). W przypadku, gdy w danym roku akademickim nie ma specjalności, którą powinien skończyć student wznawiający studia lub przedłużający termin przystąpienia do egzaminu – obowiązuje go lista pytań z ostatniego roku akademickiego, w którym dana specjalność była realizowana. Student, który złożył egzamin dyplomowy z wynikiem negatywnym lub nie usprawiedliwił swojej nieobecności na egzaminie ma prawo do jednego terminu egzaminu poprawkowego. Termin ten wyznaczany jest nie wcześniej niż po upływie 1 miesiąca i nie później niż po upływie 3 miesięcy od daty egzaminu dyplomowego. Student, który w drugim terminie złoży egzamin dyplomowy z wynikiem negatywnym lub nie usprawiedliwił swojej nieobecności na egzaminie ma prawo do złożenia wniosku do Dziekana o powtarzanie ostatniego semestru. W innym przypadku student zostaje skreślony z listy studentów. Student, który bez usprawiedliwienia nie przystąpi do egzaminu dyplomowego w wyznaczonych terminach, zostaje powiadomiony pisemnie o terminie ostatecznym egzaminu. Nieprzystąpienie do egzaminu w ostatecznym terminie skutkuje skreśleniem z listy studentów. Opracowano następujące kryteria do oceny prac dyplomowych: Wartość merytoryczna pracy, Zastosowane metody badawcze, Ocena źródeł wykorzystanych w pracy, Ocena struktury pracy co ocenia wyłącznie recenzent, Formalna poprawność pracy, Ocena pracy własnej co ocenia tylko promotor. Kryteria w opinii zespołu oceniającego są właściwe i rozróżniają w pewnym stopniu, rolę promotora i recenzenta.

Weryfikacji podlegają również efekty kształcenia uzyskiwane na praktykach zawodowych. Praktyka rozpoczyna się formalnie po odebraniu przez studenta przygotowanych dokumentów, a jej zaliczenie dokonywane jest w oparciu o dzienniczek praktyk zatwierdzony przez opiekuna praktyk. Każdy student skierowany na praktyki

obowiązany jest do prowadzenia dzienniczka praktyk w którym opisuje realizowane zadania. Możliwe jest również zwolnienie z odbywania praktyki zawodowej w przypadku studentów pracujących na stanowiskach związanych z dziedziną logistyki. Osoby zatrudnione na umowę o pracę, umowę cywilnoprawną bądź prowadzące działalność gospodarczą w celu zaliczenia praktyk zobowiązane są dostarczyć zaświadczenie potwierdzające okres zatrudnienia wraz z wymiarem godzin oraz wykazem pełnionych obowiązków. Zaświadczenie musi zawierać informację o posiadanych przez studenta kompetencjach odpowiadających przyjętym efektom kształcenia.

Skala odsiewu na studiach I i II stopnia jest niewielka i sięga 10% na studiach I stopnia i około 5% na studiach II stopnia, analiza struktury ocen wskazuje że oceny niedostateczne stanowią na studiach I stopnia około 15%, a na studiach II stopnia około 7% wszystkich ocen. Na egzaminie dyplomowym wystąpiła w ostatnim roku jedna ocena niedostateczna i 13 ocen dostatecznych. Struktura ocen, a także przegląd prac egzaminacyjnych i protokołów egzaminacyjnych pozwala uznać, że wymagania stawiane studentom są rzetelne.

System ocen jest dostępny dla studentów w sieci Extranet. Student po zalogowaniu się do extranetu ma dostęp do: Regulaminu Studiów, Zarządzeń, regulaminów i procedur w których są określone zasady ocen studentów, ocen wstępnych, cząstkowych, semestralnych i rocznych. Ponadto wykorzystywany jest system wysyłania automatycznych e-mail i oraz sms-ów informujących studentów o najważniejszych zmianach i wydarzeniach dotyczących funkcjonowania Uczelni. Na terenie Uczelni znajdują się tablice informacyjne poszczególnych działów, na których umieszczane są na przykład: informacje o planach zajęć, informacje o dyżurach wykładowców i Władz, informacje o pomocy materialnej, praktykach i stażach oraz funkcjonowaniu kół naukowych i organizacji studenckich.

W Wyższej Szkole Bankowej w Toruniu - Wydział Finansów i Zarządzania w Bydgoszczy na kierunku „logistyka” wdrożono nowoczesne technologie do procesu kształcenia jako narzędzia wspomagające. Na platformie e-learningowej Moodle tworzone są kursy, w których treści wykładowe i zadania oraz ich instrukcje prezentowane są w formie educastów, czyli udźwiękowionych filmów prezentujących treści merytoryczne wraz z zarejestrowanymi zdarzeniami ekranowymi (Zespół Oceniający uczestniczył w prezentacji takiego kursu). System pozwala za pomocą QR-kodu ściągnąć na urządzenia mobilne pliki, które studenci mają możliwość w dowolnym momencie obejrzyć i utrwalić wiedzę oraz skorzystać w trakcie wykonywania zadań. E-kurs zawiera również polecenia i zadania dla studentów, które wykonują samodzielnie i przesyłają rozwiązania do wykładowcy za pomocą platformy Moodle. Zajęcia kontaktowe skierowane są na dyskusje i omawianie rozwiązań. Przesłane prace oraz praca na zajęciach są podstawą między innymi do weryfikacji osiągnięcia efektów kształcenia. W wyniku realizacji projektu finansowanego z funduszu EFS zostały przygotowane i wdrożone zaawansowane kursy e-learningowe dla dziewięciu przedmiotów z zakresu programu kierunku *logistyka*. Natomiast etapowe zaliczanie przedmiotu wspieranego kształceniem w formie elektronicznej odbywa się na Uczelni.

Należy pozytywnie ocenić system weryfikacji efektów kształcenia na poszczególnych etapach kształcenia. Zasady oceniania oraz weryfikacji efektów kształcenia są określane formalnie w sylabusach przedmiotów oraz przedstawiane studentom przez prowadzących podczas pierwszych zajęć. Są one również dostępne dla każdego studenta w systemie Extranet. W opinii studentów system weryfikacji efektów kształcenia obejmuje wszystkie kategorie efektów kształcenia jak również przewiduje właściwe dla nich sposoby weryfikacji.

Podstawowymi kryteriami weryfikacji założonych efektów kształcenia są egzaminy, prace kontrolne, kolokwia, aktywność na zajęciach, referaty, opracowania określonych tematów oraz ich prezentacje. Egzaminy pisemne składają się z testów prawda-falsz oraz testów wyboru, zawierają one również pytania problemowe oraz zadania. Zdaniem studentów najczęstszym powodem odsiewu jest rezygnacja ze studiów spowodowana sytuacją życiową.

W trakcie spotkania z zespołem oceniającym PKA studenci wyrazili opinię, że nauczyciele akademicy przestrzegają ustalonych przez siebie zasad i sposobów weryfikacji osiągniętych przez studentów efektów kształcenia. W ich opinii wymagania są wystandaryzowane.

2.4)

Badanie losów absolwentów w Wyższej Szkole Bankowej w Toruniu, w tym na Wydziale Finansów i Zarządzania w Bydgoszczy prowadzone jest od roku 2012 w cyklu rocznym (pół roku od ukończenia studiów) oraz cyklu trzyletnim (wszyscy absolwenci) w ramach Badań Atrybutów Marki (BAM).

W kwestionariuszu badania ankietowego BAM skierowanego do absolwentów są pytania które pozwalają wyniki badań wykorzystać do doskonalenia procesu dydaktycznego jak np.:

Odszetek Absolwentów pracujących lub kontynuujących naukę

W jakim stopniu ukończone studia pokrywają się z wykonywaną pracą?

Czy po ukończeniu studiów w WSB szukał(a) Pan(i) pracy?

Czy studia w WSB przełożyły się na poprawę Pana(i) sytuacji zawodowej?

Jeśli studia w WSB przełożyły się na poprawę Pana(i) sytuacji zawodowej to w jaki sposób?

Jeśli studia w WSB przełożyły się na poprawę Pana(i) sytuacji zawodowej to w jaki sposób?

Jak Pan(i) ocenia satysfakcję z obecnie wykonywanej pracy?

Jakich umiejętności brakuje Panu(i) w aktualnie wykonywanej pracy zawodowej?

Jeśli Pan(i) korzystał(a) z Biura Karier, to w jakim zakresie?

W jakim stopniu odbyte studia przygotowały Panią/Pana do opisanego, analizy i interpretacji zdarzeń i procesów zachodzących w przedsiębiorstwie?

Ponadto raz w roku przeprowadzane jest badanie „Pożądana wiedza, umiejętności, wiedza i kwalifikacje absolwentów szkół wyższych w ocenie absolwentów i pracujących studentów”, które zawiera między innymi pytania dotyczące zatrudnienia absolwentów oraz ich oceny oferty Uczelni wyższych w zakresie skutecznego kształcenia na potrzeb rynku pracy. Wyniki badania wykorzystywane są na potrzeby doskonalenia programu kształcenia. Absolwenci odpowiadają na temat pożądanego wiedzy. Podczas wizytacji Uczelnia przedstawiła wyniki prowadzonych badań dotyczące zawodowych losów absolwentów. Badania przeprowadzono wśród pracodawców i absolwentów. Przeprowadzono 200 wywiadów telefonicznych z pracodawcami i 101 wywiadów z absolwentami. Natomiast badaniami objęto również pracujących studentów, w tym na kierunku *logistyka* - 79. Rozmowa z władzami Wydziału i Uczelni pozwala uznać że wyniki badań są uwzględniane w budowaniu koncepcji kształcenia kierunku *logistyka*.

Procedura badania satysfakcji i karier zawodowych absolwentów na kierunku *logistyka* przeprowadzona została po raz pierwszy w 2006 r. Podstawą monitorowania karier absolwentów jest ich pisemna zgoda, udzielana wraz ze składaniem dokumentów wymaganych przy egzaminie dyplomowym. Przeprowadzane corocznie badanie ma formę ankiety telefonicznej natomiast końcowe raporty z badań przekazywane są każdorazowo właściwym władzom Uczelni.

Założeniem obecnie funkcjonującego systemu jest coroczne zbieranie informacji na temat aktywności zawodowej absolwentów z perspektywy przydatności efektów kształcenia w zakresie wiedzy, umiejętności i kompetencji społecznych zdobytych w trakcie studiów. Absolwenci mają możliwość zgłaszania propozycji wprowadzenia do programów ukończonych przez siebie kierunków studiów konkretnych efektów kształcenia, które mają szczególne znaczenie w pracy zawodowej. Zebrane w ten sposób dane stanowią podstawę dla właściwych organów Uczelni do modyfikacji programów kształcenia.

Raporty końcowe z przeprowadzonych badań omawiane są podczas posiedzeń Rady i Komisji ds. Jakości Kształcenia oraz z doradcami zawodowymi Biura Karier. Od 2010 r. WSB w Toruniu prowadzi systemowy monitoring losów absolwentów, którego jednym z elementów jest ocena przydatności i dopasowania do potrzeb rynku pracy zdobytej wiedzy i kompetencji z perspektywy pracownika;

Kierunek *logistyka* nie był dotychczas oceniany przez PKA.

Załącznik nr 4 Ocena losowo wybranych prac etapowych oraz dyplomowych

Prace dyplomowe

Prace dyplomowe są na dobrym poziomie. Każda z analizowanych prac miała wyraźny wątek praktyczny wynikający z przeprowadzonych badań ankietowych lub innych sposobów pozyskania danych rzeczywistych. Prace inżynierskie miały charakter konkretnego projektu. Wadą procedury dyplomowania był brak możliwości oceny zewnętrznej prac, bowiem nie były one recenzowane, a także dla prac zespołowych brak wskazań indywidualnego wkładu autora. Władze Wydziału poinformowały, iż wprowadzona została już zasada recenzowania prac, co zwiększy obiektywizm oceny uzyskanych efektów kształcenia.

Prace przejściowe

Analiza prac przejściowych egzaminacyjnych, zaliczeniowych oraz projektowych pozwala stwierdzić, że umożliwiają one weryfikację osiągniętych przedmiotowych efektów kształcenia. Prace egzaminacyjne były starannie przygotowane pod względem formalnym (arkusze egzaminacyjne), rzetelnie sprawdzone. Nie budzi także zastrzeżeń sposób oceny prac projektowych.

Ocena końcowa 2 kryterium ogólnego - ocena: w pełni

Syntetyczna ocena opisowa stopnia spełnienia kryteriów szczegółowych

2.1) Opis efektów kształcenia dla studiów I i II stopnia na poziomie kierunku i przedmiotów jest zgodny z zasadami Krajowych Ram Kwalifikacji. Opis efektów kształcenia dobrze określa specyfikę kierunku i ścieżki kształcenia, w tym studia inżynierskie. Efekty kierunkowe uwzględniają wszystkie efekty inżynierskie określone w przepisach prawa. Efekty kierunkowe i przedmiotowe uwzględniają oczekiwania rynku pracy, dobrze ilustrują profil praktyczny akcentując umiejętności w zakresie aspektów logistycznych, w tym również umiejętności miękkie. Efekty kształcenia zostały określone w obszarze nauk społecznych, technicznych i ścisłych i uwzględniają wymogi dyscyplin naukowych, w których zostały osadzone. Efekty kształcenia zostały określone we współpracy z pracodawcami.

2.2) Efekty kształcenia zostały opisane językiem zrozumiałym i pozwalającym na ich sprawdzenie.

2.3) Wydział stosuje przejrzysty system oceny efektów na poszczególnych przedmiotach w ujęciu semestralnym, jak i bieżącym, a także w procesie dyplomowania. Zasady dyplomowania są precyzyjnie określone. System oceny jest dostępny dla studentów w sieci Extranet.

2.4) Wydział prowadzi monitoring losów zawodowych absolwentów i wyniki wykorzystuje do doskonalenia efektów kształcenia

Kryterium 3. Program studiów umożliwi osiągnięcie zakładanych efektów kształcenia

3.1)

Plany studiów i programy kształcenia były przedmiotem obrad Rady Wydziału Finansów i Zarządzania w Bydgoszczy, w których uczestniczyli studenci. Wszystkie zmiany w planach studiów i programach kształcenia wynikające ze zmian w przepisach prawa (tj. np. dostosowanie planów i programów do obowiązujących standardów kształcenia, utworzenie nowych specjalności), a także doskonalenia procesu kształcenia do zmieniających się potrzeb wewnętrznych odbywają się zgodnie z przyjętą w Uczelni procedurą, tj. przez Radę Wydziału oraz Konwent.

Na mocy Uchwały nr 7/2012 z dnia 29 czerwca 2012 r. Rada Wydziału przyjęła plany studiów i programy nauczania dla kierunku *logistyka* od roku akademickiego 2012/2013. Natomiast Uchwałą nr 13/2013 z dnia 10 czerwca 2013 r. Rada Wydziału zatwierdziła programy kształcenia dla ocenianego kierunku licencjackich i inżynierskich studiów pierwszego stopnia od roku akademickiego 2013/2014 oraz Uchwałą nr 16/2013 dla ocenianego kierunku studiów drugiego stopnia.

Plany studiów i programy kształcenia dla ocenianego kierunku obowiązujące od roku akademickiego 2014/2015 Rada Wydziału Finansów i Zarządzania w Bydgoszczy zatwierdziła w dniu 23 maja 2014 r. - Uchwałą nr 16/2014 dla studiów licencjackich, Uchwałą nr 17/2014 – dla studiów inżynierskich oraz Uchwałą nr 20/2014 dla studiów drugiego stopnia. *Zwraca się uwagę na niewłaściwy tytuł tej uchwały. Według aktualnie obowiązujących przepisów prawa, kształcenia odbywa się na studiach drugiego stopnia i dla tego typu kształcenia powinny być zatwierdzone plany studiów i programy kształcenia, a nie jak brzmi tytuł wymienione wyżej uchwały „...studia magisterskie na poziomie studiów II stopnia ...”.*

W czasie wizytacji przedstawiono protokoły z posiedzeń Rady Wydziału w czasie których były zatwierdzone zostały wymienione wyżej dokumenty.

Przedstawione macierze powiązań efektów kształcenia i modułów pozwalają na stwierdzenie, iż każdy efekt jest wspierany przez kilka przedmiotów (na ogół od 2 o 8 przedmiotów). W sylabusach powiązania te są jeszcze bardziej szczegółowo pokazane, gdyż uwzględniają powiązania między treściami kształcenia, a efektami przedmiotowymi, a następnie między efektami kierunkowymi. Formy zajęć również wspierają realizację efektów kształcenia. Dobór form zajęć jest właściwy i uwzględnia praktyczne podejście do procesu dydaktycznego. Stopień uprzątnienia jest bardzo wysoki, co potwierdzają nie tylko sylabusy, wizytacje zajęć, ale także spotkanie ze współpracującymi pracodawcami, które zespół oceniający odbył podczas wizytacji. Obecni na spotkaniu pracodawcy, którzy prowadzili zajęcia na kierunku *logistyka*, podawali przykłady wykorzystywania studium przypadków z przedsiębiorstw w zajęciach ze studentami. Analiza treści kształcenia zawartych w sylabusach poszczególnych przedmiotów pozwala zauważyć, iż są one zorientowane na realizację zakładanych efektów przedmiotowych. Ogólna liczba godzin na studiach stacjonarnych I stopnia wynosi 1862 na studiach licencjackich i 2270 na studiach inżynierskich. Na studiach niestacjonarnych ogólna liczba godzin wynosi odpowiednio 1444 i 1658.

Struktura programu zawiera przedmioty kształcenia ogólnego, podstawowego kierunkowego i specjalnościowego. W programie są takie moduły kształcenia jak: Podstawy wiedzy inżynierskiej, *logistyka* w przedsiębiorstwie, infrastruktura logistyczna, laboratorium logistyczne, decyzje menedżerskie w logistyce, systemowo-procesowe ujęcie logistyki. Przewidziana liczba godzin ogółem oraz na poszczególne moduły i specjalności tworzy właściwe warunki do realizacji efektów kształcenia. Na studiach II stopnia ogólna liczba godzin na studiach 4 semestralnych wynosi 844 godzin (studia niestacjonarne) i 794 godziny na studiach 3 semestralnych niestacjonarnych. Struktura programu uwzględnia przedmioty kształcenia ogólnego, podstawowego i kierunkowego oraz specjalnościowego. Prowadzone są

takie specjalności jak: logistyka przedsiębiorstw, logistyka międzynarodowa, zarządzanie procesami logistycznymi, inżynieria systemów logistycznych. Struktura programu na studiach II stopnia i treści kształcenia pozwalają na realizację każdego efektu kształcenia. Istotnym wspomaganie osiągania efektów kształcenia jest infrastruktura informatyczna dla kierunku *logistyka*.

Specjalnie dla kierunku „*logistyka*” od przeszło trzech lat funkcjonuje laboratorium logistyczne wyposażone w odpowiednie pakiety oprogramowania. Ponadto w bieżącym roku akademickim zostało uruchomione drugie laboratorium logistyczne, które jest wyposażone w najnowsze urządzenia symulujące pracę w warunkach rzeczywistych magazynu z wykorzystaniem najnowszej generacji urządzeń identyfikacji radiowej RFID. Studenci w tej sali mogą pracować na 20 laptopach, a także korzystać ze skanera, kolektora danych z czytnikiem kodów kreskowych i kodów radiowych, drukarki oraz tagów RFID. Do realizacji efektów przedmiotowych wykorzystywany jest Pakiet programów ELSE.EDU, który pozwala na prowadzenie zajęć w warunkach rzeczywistych z wykorzystaniem oprogramowania klasy ERP, WMS i CRM za pomocą, którego studenci realizują procesy logistyczne wykonując czynności i transakcje na danych, dokumentach, systemach i urządzeniach jak w realnych działach: planowania, zaopatrzenia, magazynu wysokiego składowania, spedycji i obsługi sprzedaży. W trakcie realizacji zajęć studenci używają specjalnie przygotowane instrukcje zawierające scenariusze zajęć oparte o mapy realnych procesów logistycznych. Laboratorium wyposażone jest w sieć wi-fi oraz mobilny kolektor danych (palmtop) z czytnikiem kodów kreskowych za pomocą których studenci wykonują transakcje magazynowe. Pakiety komputerowe ze specjalistycznym oprogramowaniem stosowane są na przedmiotach: Systemy planowania zasobów (system klasy ERP), Systemy zarządzania magazynem (system klasy WMS (studia I stopnia), Informatyka w wirtualnej obsłudze procesów logistycznych (system klasy EDI Informatyka w wirtualnej obsłudze procesów logistycznych (system klasy EDI) Informatyczne systemy planowania potrzeb materiałowych (system klasy MRP). Ponadto specjalistyczne oprogramowanie wykorzystywane jest do prowadzenia zajęć w warunkach zbliżonych do rzeczywistych, jak np. wykorzystywane są programy:

a) TransEDU, które pozwala na prowadzenie zajęć w warunkach rzeczywistych z wykorzystaniem wirtualnej giełdy logistyczno-transportowej, na której studenci uczestniczą w relacjach spedytorów, przewoźników i klientów usług logistycznych. TransEdu to aplikacja edukacyjna dla studentów „logistyki”, wykorzystywana w pracowni komputerowej do zajęć z następujących przedmiotów:

- a) Elektroniczne giełdy usług logistycznych;
- b) Podstawy Spedycji.

TransEDU jest symulacją funkcjonującej giełdy Trans, z której w praktyce korzystają przedsiębiorstwa z sektora TSL. TransEDU to gra logistyczna, w której uczestnicy gry (studenci) wcielają się w rolę przewoźników, aktywnie podejmujących zlecenia wolnych ładunków z giełdy. Wykorzystując dostępne oferty frachtu na giełdzie, studenci mają zadanie podjęcia właściwej decyzji o przyjęciu zlecenia, a także nawiązaniu współpracy z kontrahentem, tym samym rozpocząć zadanie jakim jest podjęcie ładunku/ów dla przydzielonych aut dla każdego studenta. Studenci zdobywają doświadczenie praktyczne realizując cele niniejszej gry logistycznej, są nimi:

- umiejętne zarządzanie flotą – zarządzanie łańcuchem dostaw,
- nawiązywanie korzystnych transakcji z kontrahentami poprzez właściwe dobieranie ofert i zleceniodawców,
- generowanie zysków i unikanie strat tj. zarabianie pieniędzy na przyjętych zleceniach.

b) AutoCAD - które pozwala na prowadzenie zajęć w warunkach rzeczywistych dla studentów studiów inżynierskich z wykorzystaniem narzędzi informatycznych w projektowaniu, np. przedmiot „narzędzia informatyczne w projektowaniu CAD/CAM”.

Ponadto w laboratorium logistycznym są też prowadzone zajęcia pokazowe programu Xmag, który pozwala na zarządzanie pracą magazynu z wykorzystaniem grafiki 3D

odzwierciedlającej realne zdarzenia i działania w magazynie. W obu laboratoriach logistycznych wykorzystuje się oprogramowanie pakietu MS Office do sporządzania obliczeń, raportów, analiz i dokumentów typowych dla procesów logistycznych w praktyce gospodarczej.

Zajęcia w warunkach zbliżonych do rzeczywistych wzbogacone są filmami dydaktycznymi pokazującymi procesy i występujące w nich zasoby i infrastrukturę, które zostały opracowane przez kadrę dydaktyczną kierunku „logistyka” oraz partnerów biznesowych, a zrealizowane w lokalizacjach, w których prowadzona jest działalność gospodarcza partnerów biznesowych. Filmy obrazują procesy logistyczne w łańcuchach dostaw, a także uwypuklają realizowane procesy logistyczne w danym przedsiębiorstwie. Dzięki filmom student może śledzić krok po kroku realizację procesów logistycznych.

Obecnie zostały w całości przygotowane 2 filmy dydaktyczne pt.: „TRACEABILITY w łańcuchu dostaw, czyli śledzenie produktu od dostawcy surowca do finalnego konsumenta”, „Ekologistyka – realna potrzeba inteligentnego gospodarowania zasobami”. Kolejne trzy filmy dydaktyczne są obecnie w trakcie realizacji, między innymi o logistyce miejskiej oraz logistyce zwrotnej.

Studia I stopnia trwają 6 semestrów na studiach licencjackich i 7 semestrów na studiach inżynierskich. Na studiach II stopnia czas trwania kształcenia wynosi 3 semestry na studiach prowadzących do uzyskania tytułu zawodowego magistra i 4 semestry dla uzyskania tytułu zawodowego magistra inżyniera. Treści kształcenia wykorzystują dorobek naukowy dyscyplin naukowych w który osadzono efekty kształcenia i są podporządkowane realizacjom celu przedmiotu. Bardzo duży akcent położony został na taki dobór treści kształcenia oraz metod dydaktycznych aby realizować praktyczny profil kierunku na obu stopniach studiów. Program kształcenia rozszerza aspekty logistyczne z zakresu przedsiębiorstwa na zakres przestrzenny wprowadzając na przykład przedmiot *Obsługa logistyczna regionów i aglomeracji miejskich*. Zarówno na studiach I, jak i II stopnia w programie kształcenia znajduje się przedmiot *Metody i techniki studiowania*, który wprowadza studenta w aspekty Uczelnia się. Przedmiotem integrującym wiedzę z zakresu nauk ekonomicznych jak i technicznych na studiach II stopnia (ścieżka inżynierska) jest przedmiot *Zarządzanie budżetem i controlling inżynierskich projektów logistycznych*. Wprowadzono na II stopniu przedmiot *Badania operacyjne i teoria optymalizacji*, który rozwija i integruje wiedzę z zakresu nauk ścisłych i ekonomicznych. Na studiach I stopnia student zarówno na ścieżce inżynierskiej, jak i licencjackiej realizuje przedmiot podstawy filozofii i etyki, podstawy socjologii. Tematyka modułów jest innowacyjna, jak np. *Systemowo-procesowe ujęcie logistyki, logistyka informacji zarządczej*. Treści kształcenia poszczególnych modułów są bardzo dobrze zharmonizowane z przedmiotami podstawowymi. Oferowane specjalności kształcenia pokrywają ważne obszary działalności gospodarczej, jak np.: Systemy logistyczne w portach lotniczych.

Program kształcenia na kierunku „logistyka” na studiach I i II stopnia został upraktyczniony. Każdy moduł składający się z kilku przedmiotów kończy się zajęciami polegającymi na analizie studium przypadku integrującego wiedzę i umiejętności uzyskanych na przedmiotach tworzących ten moduł. Zajęcia te weryfikują również kompetencje społeczne. Zespół oceniający otrzymał wykaz modułów i studia przypadków realizowane w ramach tych modułów. Realizowane przedmioty pozwalają absolwentom kierunku na nabycie umiejętności rozwiązywania, poprzez studia przypadków i projekty, zasadniczych problemów, które napotkają w przyszłej pracy zawodowej. Kluczowymi elementami kształcenia są praktyki zawodowe oraz praktyki dyplomowe, podczas, których studenci definiują problemy i zbierają materiały do pisania prac dyplomowych – projektów zespołowych (na I stopniu) i prac magisterskich (na II stopniu). Na koniec procesu kształcenia prace licencjackie i prace inżynierskie przygotowywane w zespołach, w formie praktycznych projektów i opracowań rozwiązań dla przypadków z praktyki gospodarczej pozwalają na weryfikację osiągnięcia kluczowych efektów kształcenia dla studiowanego kierunku.

Upracticznienie realizuje się poprzez zajęcia dydaktyczne w zaawansowanych technologicznie laboratoriach logistycznych, szerokim udziale praktyków w procesie dydaktycznym, którzy stanowią około 50% kadry nauczającej. Spotkanie zespołu oceniającego z przedstawicielami pracodawców potwierdziło zaangażowanie w proces dydaktyczny kadry wywodzącej się z praktyki gospodarczej. Na zajęciach wykorzystywane są: filmy dydaktyczne obrazujące procesy logistyczne i narzędzia w warunkach rzeczywistych, interaktywne i aktywizujące metody nauczania.

Ponadto Uczelnia organizuje bezpłatne, dodatkowe szkolenia których celem jest aktywizacja zawodowa, pomoc studentom i absolwentom w wejściu na rynek pracy (np. przygotowanie do rozmowy kwalifikacyjnej, Mock Interview), rozwój kompetencji procesowych i informatycznych oraz językowych. Studenci mają możliwość zdobywania certyfikatów jak np.: certyfikaty: ELSE.ERP, ELSE.WMS, ECDL, Kompetencji Zawodowych Przewoźnika, TOEIC, WiDAF). Wydział oferuje studentom staże zawodowe o czym dyskutowano podczas spotkania z pracodawcami, którzy będą kontynuować współpracę z Uczelnią w zakresie staży.

W upracticznianiu programu kształcenia dużą rolę odgrywa współpraca z praktykami. W ramach struktury Uczelni funkcjonuje Rada ds. Weryfikacji Programów Kształcenia, a w niej Komisja ds. Jakości Kształcenia na kierunku *Logistyka*, która zrzesza przedstawicieli biznesowych Uczelni, którzy wpływają na rozwój kierunku, weryfikują i konsultują programy kształcenia (odbyły się cztery spotkania Komisji od 2011 roku). W programie kształcenia uzyskano patronaty przedsiębiorstw Bonduelle, Wojskowych Zakładów Lotniczych nr 2 w Bydgoszczy oraz przedsiębiorstwa Systemy Informatyczne Zarządzania ELSE Sp. J. dla trzech specjalności na kierunku „*logistyka*”, które zbudowano zgodnie z potrzebami i założeniami pracodawców. Partnerami i członkami Komisji są przedstawiciele:– Bonduelle Polska S.A.;PKP CARGO S.A.;– Stowarzyszenie Dostawców na Rzecz Służb Mundurowych;– Pojazdy Szynowe PESA Bydgoszcz S.A.;– Wojskowe Zakłady Lotnicze nr 2 w Bydgoszczy;. Unilever (zakład w Bydgoszczy). Istotnym wsparciem upracticznienia kierunku *logistyka* jest projekt unijny „Wyższa Szkoła Bankowa w Toruniu – Centrum Kształcenia Logistycznego”. W ramach tego projektu rozbudowano funkcjonalność laboratorium logistycznego z wykorzystaniem technologii RFID i. przeprowadza się szkolenia, certyfikacje, wizyty studyjne oraz płatne staże. Udział zajęć aktywizujących w całym programie kształcenia jest wysoki i sięga od 60% do 77% na poszczególnych ścieżkach kształcenia I i II stopnia.

W opinii studentów realizowany program kształcenia umożliwia osiągnięcie zakładanych efektów kształcenia. Zgodnie z Regulaminem Studiów obowiązującym na Uczelni, zajęcia dydaktyczne prowadzone są w formie wykładów, konwersatoriów, ćwiczeń projektowych, seminariów, proseminariów, pracowni, lektoratów, zajęć z wychowania fizycznego i zajęć praktycznych. Zdaniem studentów formy prowadzenia zajęć są odpowiednio dobrane do treści kształcenia realizowanych w trakcie poszczególnych zajęć oraz do założonych efektów kształcenia. Podczas spotkania z zespołem oceniającym PKA studenci podkreślali zaangażowanie wykładowców w jak najbardziej efektywne przekazywanie treści kształcenia przejawiające się w otwartości na propozycje studentów dotyczące realizowanego programu kształcenia. Podkreślili, iż bardzo często zajęcia prowadzone są w oparciu o metody pobudzające aktywność umysłową. Nauczyciele akademicy wykorzystują adekwatne, nowoczesne środki dydaktyczne, tj. wykład problemowy, dyskusja plenarna czy studium przypadku. W ich opinii zastosowanie różnorodnych form realizacji zajęć, stwarza możliwość rozwijania umiejętności argumentowania i formułowania wniosków. Zdaniem studentów formy prowadzenia zajęć są odpowiednio dobrane do treści kształcenia realizowanych w ich trakcie.

Przyznając punktację ECTS poszczególnym przedmiotom kierowano się zasadą, iż wymiar punktów musi uwzględniać rzeczywisty nakład pracy studenta prowadzący do osiągnięcia zakładanych efektów kształcenia, obejmujący zarówno pracę w trakcie zajęć

dydaktycznych, jak i pracę własną. Ogólna liczba punktów ECTS dla studiów I stopnia, które student musi uzyskać w trakcie całego toku studiów wynosi 180 dla studiów 6 semestralnych i 210 dla studiów 7 semestralnych. Na studiach II stopnia liczba punktów ECTS w pełnym cyklu kształcenia wynosi 120 dla studiów semestralnych i 90 dla studiów 3 semestralnych. Przyjęto, że 1 punkt ECTS odpowiada 25-30 godzinom pracy studenta, przy czym liczba godzin pracy studenta obejmuje zajęcia dydaktyczne oraz jego pracę samodzielną. System ECTS zakłada, iż w semestrze student powinien zdobyć co najmniej 30 punktów ECTS. Wielu przedmiotom różniących się liczbą godzin zajęć przypisywana jest ta sama liczba punktów ECTS, co się wiąże z różnym nakładem pracy własnej studenta (zdarza się bowiem, iż przedmiot mający większą liczbę godzin zajęć wymaga mniejszego nakładu pracy własnej studenta). Za zajęcia z wychowania fizycznego nie przyznaje się punktów ECTS. Punkty ECTS przyznawane są studentowi po zaliczeniu wszystkich form zajęć danego przedmiotu.

Program studiów umożliwia studentowi wybór przedmiotów/modułów kształcenia w wymiarze większym niż 30% liczby punktów ECTS (liczba tych punktów wynosi 47 na studiach I stopnia i 61 na studiach II stopnia). W programie kształcenia założono, iż elastyczność studiów związana jest z dokonywanym przez studenta wyborem specjalności (w tym praktyk), języka obcego (m.in. poziomu zaawansowania) oraz seminarium dyplomowego zgodnego ze studiowaną specjalnością i własnymi zainteresowaniami. Każda specjalność charakteryzuje się innym katalogiem przedmiotów. Każda uruchamiana specjalność realizuje efekty kształcenia kierunku. Można zatem uznać, iż zasady przypisywania punktów ECTS zostały określone zgodnie z Europejskim Systemem Akumulacji i Transferu Punktów Zaliczeniowych oraz Rozporządzeniem Ministra Nauki Szkolnictwa Wyższego z dnia 14 września 2011 r. w sprawie warunków i trybu przenoszenia zajęć zaliczonych przez studenta.

Określono również udział punktów ECTS w trzech wskazanych obszarach kształcenia, w których osadzono efekty kształcenia. Na studiach II stopnia prowadzących do uzyskania tytułu zawodowego magistra udział obszaru społecznego w ogólnej liczbie punktów ECTS wynosi 73%, obszaru nauk technicznych 9% i obszaru nauk ścisłych 17%. Z kolei na ścieżce inżynierskiej udział ten wynosi odpowiednio: 51% to obszar nauk społecznych, 29% to obszar nauk technicznych i 19% to udział obszaru nauk ścisłych. Na studiach I stopnia udziały te są następujące: 74%, 8% i 18%, a na studiach inżynierskich obszar nauk społecznych obejmuje 55% ogółu ECTS, obszar nauk technicznych 28% ECTS, 18% to obszar nauk ścisłych. Proporcje te właściwie charakteryzują udział efektów i treści kształcenia oraz godzin zajęć w programie studiów. Wskazano również punktację ECTS dla podstawowych charakterystyk programu tj. określono łączną liczbę p ECTS, którą student musi uzyskać na zajęciach wymagających bezpośredniego udziału nauczyciela akademickich i studentów, łączną liczbę punktów ECTS która student musi uzyskać w ramach zajęć z zakresu nauk podstawowych, łączną liczbę punktów przypisaną zajęciom o charakterze praktycznym jak i ogólnouczelnianym. Liczba punktów za praktykę wynosi 8 p. ECTS dla studiów I stopnia i 6 p. ECTS dla studiów II stopnia, zaś od roku akademickiego 2014/2015 liczba ta będzie zwiększona stosownie do wymiaru praktyki zawodowej. Natomiast nie przypisano punktów ECTS prowadzonym zajęciom WF na co Zespół zwrócił władzom uwagę.

Rozkład punktów ECTS na poszczególne semestry umożliwia studentom uczestniczenie w wymianie międzyuczelnianej oraz międzynarodowej. Studenci wyjeżdżający na zagraniczną Uczelnię w ramach programu Erasmus+ są rozliczani przy pomocy zdobytych punktów ECTS.

Sekwencja przedmiotów w programie studiów I, jak i II stopnia wychodzi od przedmiotów o charakterze ogólnym, następnie podstawowym i kierunkowym. Przedmioty specjalnościowe są wprowadzane w odpowiednim semestrze zachowując możliwość progresji wiedzy i umiejętności. Praktyka zawodowa jest zharmonizowana z programem studiów i umożliwia w części praktyki dyplomowej realizację pracy dyplomowej.

Wymiar praktyki zawodowej na studiach I, jak i II stopnia wynosi 8 tygodni. Praktykom przypisano 6 punktów ECTS za praktykę zawodową w wymiarze 4 tygodni i 6 punktów ECTS za praktykę dyplomową również w wymiarze 4 tygodni. Od roku akademickiego 2014/2015 praktyka zawodowa ma wymiar 12 tygodni. Sylabus praktyki zawodowej I stopnia określa jej cele, efekty kształcenia w zakresie w umiejętności i kompetencji jak i wiedzy. Np.: Student wyjaśnia mechanizmy rządzące funkcjonowaniem przedsiębiorstw w tym podmiotów sektora TSL: Student potrafi zastosować właściwe metody analizy do opisu przebiegu zjawisk gospodarczych i procesów logistycznych. Sylabus dla praktyki II stopnia pokazuje iż cele programowe odnoszą się do specyfiki przedsiębiorstwa logistycznego np. zapoznanie się z takimi sferami funkcjonowania przedsiębiorstwa logistycznego jak: Zarządzanie logistyką w sferze zaopatrzenia, produkcji i dystrybucji, przepływy informacji i dokumentacji logistycznej w przedsiębiorstwie, planowanie działalności logistycznej

Rozmowa Zespołu oceniającego z pracownikami Biura Karier pozwala uznać, że organizacja praktyk prowadzona jest bardzo sprawna. Uczelnia współpracuje z przedsiębiorstwami sektora logistycznego Bydgoszczy i regionu. Studenci odbywają praktyki w dużych korporacjach, ale i w przedsiębiorstwach średniej wielkości. Przedstawiona lista przedsiębiorstw, w których studenci odbywają praktyki pozwala stwierdzić, że w pełni odpowiadają potrzebom procesu dydaktycznego oraz celom praktyki określonym dla kierunku *logistyka*.

Student ma możliwość wyboru miejsca odbywania praktyki zgodnego z jego zaplanowaną ścieżką rozwoju. Praktyki odbywają się w przedsiębiorstwach sektora logistycznego lub transportowego, co zapewnia realizację ich celu zgodną z programem praktyki. Informacje na temat praktyk obligatoryjnych jak i fakultatywnych dostępne są na stronie Biura Karier Uczelni oraz u Wydziałowego opiekuna praktyk.

W opinii studentów zarówno program i wymiar praktyk, termin ich realizacji jak również właściwy dobór instytucji, w których praktyki są odbywane jest spójny z celami i efektami kształcenia dla nich określonymi..

Rok akademicki w WSB rozpoczyna się 1 października i trwa do 30 września następnego roku kalendarzowego. Podzielony jest na dwa semestry: zimowy i letni. Harmonogram zajęć dla studiów stacjonarnych i niestacjonarnych kierunku *logistyka* określa Rektor Uczelni. Przedmioty objęte programem nauczania przyjmują formę: wykładów, ćwiczeń, projektów, seminariów, lektoratów, laboratoriów oraz e-learningu.

Zajęcia prowadzone są na studiach stacjonarnych od poniedziałku do piątku, a na studiach niestacjonarnych w zjazdach sobotnio niedzielnych na ogół co dwa tygodnie. Analiza harmonogramu zajęć nie wskazała na nadmierną koncentrację zajęć z jednego przedmiotu. Zajęcia prowadzone są w blokach na ogół 2 godzinnych. Grupy ćwiczeniowe liczą do 30 studentów. Zdaniem Zespołu oceniającego są zbyt liczne grupy seminaryjne (do 30 osób), co należy bezwzględnie dostosować do potrzeb tego typu zajęć.

Wydział jest otwarty na prowadzenie indywidualnego toku studiów (ITS) lub indywidualnego planu studiów i programu kształcenia (IPSiPK). Rozwiązania stosowane przez Uczelnię w zakresie indywidualizacji kształcenia, dają możliwości rozwoju studentom zainteresowanym studiami o szerszym spektrum programowym. Natomiast studenci niepełnosprawni mogą ubiegać się o ITS oraz o zmianę warunków uczestniczenia w zajęciach oraz ich zaliczania itp. Szczegółowe informacje dotyczące ułatwień dla studentów niepełnosprawnych znajdują się w zapisach Regulaminu studiów. Ponadto indywidualizacja studiów odbywa się poprzez wybór zróżnicowanej oferty tematycznej seminarium dyplomowego, jak i przez wybór specjalności, przedmiotów do wyboru, jak i ścieżki inżynierskiej i licencjackiej lub ścieżki inżynierskiej i magisterskiej kierunku *logistyka*.

Studenci kierunku „*logistyka*”, chcący rozwijać swoje zainteresowania naukowe, mogą uczestniczyć w seminariach, konferencjach oraz kołach naukowych działających w Uczelni, a szczególnie w działalności Logistycznego Koła Naukowego PRO&LOG.

Regulamin studiów obowiązujący w Uczelni w ramach indywidualizacji procesu kształcenia przez studentów wybitnie uzdolnionych oraz znajdujących się w skomplikowanej sytuacji życiowej dopuszcza możliwość odbywania studiów według Indywidualnego Toku Studiów (ITS) oraz Indywidualnego Planu Studiów i Programu Kształcenia (IPSiPK). Druga z tych form skierowana jest w szczególności do wybitnie uzdolnionych studentów.

W opinii studentów zasady przyznawania Indywidualnego Planu Studiów i Programu Kształcenia oraz ITS, jak i możliwości przez nie stwarzane są zadowalające. Przyznanie obydwu form indywidualizacji procesu kształcenia następuje na wniosek studenta za zgodą Dziekana. Indywidualny Tok Studiów polega na ustaleniu przez dziekana na wniosek studenta, w porozumieniu z prowadzącymi przedmioty, odrębnego harmonogramu uczestnictwa w zajęciach, terminów zaliczeń i egzaminów. Studenci niepełnosprawni mogą ubiegać się o ITS oraz o zmianę warunków uczestniczenia w zajęciach oraz ich zaliczania.

W trakcie spotkania z zespołem oceniającym PKA, studenci korzystający z tej formy indywidualizacji procesu kształcenia podkreślili, iż przyjęty harmonogram zawsze respektowany jest przez prowadzących zajęcia.

Druga z przedstawionych form indywidualizacji programu kształcenia - IPSiPK - musi spełniać wymagania danego programu studiów obowiązującego studenta, tj. zapewniać realizację zakładanych efektów kształcenia, jak również liczba punktów przyporządkowana do zadeklarowanych przedmiotów musi gwarantować uzyskanie prawa wpisu na kolejny semestr.

W Regulaminie studiów obowiązującym w Uczelni zarówno przesłanki jak i warunki korzystania z obydwu form indywidualizacji procesu kształcenia są jasno określone, w sposób zgodny z obowiązującymi przepisami.

3.2)

Sformułowane efekty kształcenia dla studiów licencjackich oraz inżynierskich i dla studiów II stopnia na ścieżce magisterskiej oraz magistersko-inżynierskiej są dobrze wspierane przez dobór właściwych treści kształcenia osadzonych w dyscyplinach, w których określono efekty kształcenia. Znaczący udział aktywizujących zajęć, w tym odbywających się w warunkach zbliżonych do środowiska pracy, akcentuje praktyczny profil kształcenia. Dobór sposobów weryfikacji efektów przedmiotowych uwzględnia specyfikę i efektu i przedmiotu. Zatem wszystkie elementy procesu kształcenia tworzą spójną całość.

Ocena końcowa 3 kryterium ogólnego - ocena: w pełni

Syntetyczna ocena opisowa stopnia spełnienia kryteriów szczegółowych

3.1) Program studiów z uwagi na dobór treści kształcenia, formy zajęć uwzględniających wymogi profilu praktycznego, jak i wymogi kształcenia inżynierskiego i licencjackiego oraz kształcenia na studiach II stopnia prowadzących do uzyskania tytułu zawodowego magistra oraz drugiej ścieżki prowadzącej do uzyskania tytułu zawodowego magistra inżyniera umożliwia realizację wszystkich efektów kształcenia na poziomie przedmiotu, jak i kierunkowych efektów kształcenia. Treści kształcenia prezentują aktualny poziom nauki dyscyplin w których określono efekty kształcenia. Oferowane moduły ,jak i specjalności kształcenia pokrywają ważne obszary działalności sektora logistycznego. Program kształcenia zawiera bardzo duży stopień upracticznienia poprzez zajęcia prowadzone w warunkach zbliżonych do rzeczywistych. Praktyka zawodowa wspiera realizację efektów kształcenia i jest bardzo dobrze zharmonizowana z procesem kształcenia. W ocenie studentów poprawny dobór treści oraz form kształcenia sprawia, iż realizowany program kształcenia umożliwia im osiągnięcie każdego z zakładanych celów i efektów kształcenia.

3.2) Zakładane efekty kształcenia, treści programowe, formy i metody dydaktyczne dostosowane do profilu praktycznego tworzą spójną całość

Kryterium 4. Liczba i jakość kadry dydaktycznej a możliwość zagwarantowania realizacji celów edukacyjnych programu studiów

4.1)

Zajęcia dydaktyczne na ocenianym kierunku prowadzi 84 pracowników naukowo-dydaktycznych i dydaktycznych, w tym: 4 profesorów, 9 doktorów habilitowanych, 29 doktorów, oraz 42 magistrów.

Efekty kształcenia na ocenianym kierunku odnoszą się do obszaru nauk społecznych, nauk technicznych i ścisłych, dziedzin nauk ekonomicznych, technicznych oraz matematycznych. Około 60% udział reprezentantów tych dziedzin w strukturze prowadzących zajęcia dydaktyczne umożliwia pełną realizację założonych efektów kształcenia. Nauki ekonomiczne reprezentuje 38% ogółu pracowników, w tym 7 profesorów i doktorów habilitowanych oraz 14 doktorów. Nauki techniczne reprezentuje 10% pracowników, w tym 2 pracowników samodzielnych oraz 4 doktorów, zaś nauki ścisłe 12%, w tym 3 pracowników samodzielnych i 2 doktorów. Wśród pozostałych dziedzin najliczniej są reprezentowane nauki humanistyczne (w przeważającej części są to filolodzy z tytułem magistra) oraz nauki prawne – łącznie 25% ogółu pracowników. Pozostałe dziedziny to głównie: nauki fizyczne, nauki o ziemi, nauki rolnicze oraz inne dziedziny nauk społecznych (nauki o obronności), które reprezentowane są przez pojedynczych pracowników.

4.2)

Teczki osobowe zawierają dokumenty pozwalające na ocenę, czy nauczyciel akademicki spełnia wymagania do zaliczenia do minimum kadrowego na kierunku *logistyka*, tj. czy posiada odpowiednie kwalifikacje naukowe (stopnie i tytuły naukowe oraz dorobek lub posiada doświadczenie zawodowe zdobyte poza Uczelnią, związane z umiejętnościami wskazanymi w opisie efektów kształcenia dla ocenianego kierunku studiów – zgodnie z wymaganiami określonymi w § 12 ust. 2 rozporządzenia Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego z dnia 5 października 2011 r. w sprawie warunków prowadzenia studiów na określonym kierunku i poziomie kształcenia Dz. U. z 2014 r. poz. 131 oraz w § 12 ust. 2 rozporządzenia Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego z dnia 3 października 2014 r. w sprawie warunków prowadzenia studiów na określonym kierunku i poziomie kształcenia Dz. U. z 2014 r. poz. 1370), w jakim wymiarze realizują pensum dydaktyczne, a także czy złożył nie później niż do dnia 30 czerwca roku poprzedzającego rok akademicki, lub przed rozpoczęciem semestru w przypadku zmian w zatrudnieniu wpływających na minimum kadrowe, oświadczenie o wyrażeniu zgody na wliczenie do minimum kadrowego na studiach pierwszego i drugiego stopnia na kierunku *logistyka* w Wyższej Szkole Bankowej w Toruniu na Wydziale Finansów i Zarządzania w Bydgoszczy, zgodnie z wymaganiami określonymi w art. 112a ust. 3 ustawy z dnia 27 lipca 2005 r. Prawo o szkolnictwie wyższym (Dz. U. z 2012 r. poz. 572, z późn. zm.). W Uczelni wszystkie oświadczenia zostały podpisane w terminie zgodnym z wymaganiami określonymi w przepisach ustawy, tj. do 30 czerwca 2014 r.

Zgodnie z informacjami zawartymi w tych oświadczeniach wszystkie wskazane do minimum kadrowego osoby stanowią minimum kadrowe nie więcej niż dwukrotnie, a także są zatrudnione w Uczelni na podstawie umowy o pracę w pełnym wymiarze czasu pracy, nie krócej niż od początku semestru studiów, a więc zgodnie z wymaganiami określonymi w art. 9a ust. 1 ustawy oraz w § 13 ust. 1 i 2 wymienionego wyżej rozporządzenia z dnia 5 października 2011 r. oraz § 13 ust. 1 rozrządzenia z dnia 9 października 2014 r.

Analiza tej dokumentacji pozwala na stwierdzenie, iż wymagania określone w § 15 ust. 1 obu wymienionych wyżej rozporządzeń są spełnione, bowiem do minimum kadrowego

na ocenianym kierunku studiów Uczelnia wskazała 12 osób, z tego 6 samodzielnych nauczycieli akademickich posiadających tytuł naukowy lub stopień naukowy doktora habilitowanego, oraz 6 osób ze stopniem naukowym doktora oraz dodatkowo na studiach pierwszego stopnia 1 samodzielnego nauczyciela akademickiego.

W teczkach osobowych znajduje się również dokumentacja związana z realizacją zwyczajowych procedur dotyczących prowadzonej w Uczelni polityki kadrowej.

Wszystkie wyżej wymienione osoby przeprowadzą osobiście na kierunku *logistyka* co najmniej 30 godzin zajęć dydaktycznych (samodzielni nauczyciele akademicy) oraz co najmniej 60 godzin (doktorzy), co spełnia wymagania określone w § 13 ust. 3 wymienionego wyżej rozporządzenia z dnia 5 października 2011 r. oraz § 13 ust. 2 pkt. 1 i 2 rozporządzenia z dnia 3 października 2014 r.

Wykaz wskazanych do minimum kadrowego studiów I i II stopnia nauczycieli akademickich obejmuje:

- 3 doktorów habilitowanych nauk ekonomicznych,
- 1 profesora doktora habilitowanego nauk matematycznych,,
- 2 doktorów habilitowanych nauk technicznych,
- 6 doktorów nauk ekonomicznych

Ponadto do minimum kadrowego na studiach I stopnia Uczelnia przedstawiła 1 profesora nauk ekonomicznych.

Analiza publikacji naukowych ww. pracowników pozwoliła stwierdzić, że każda dyscyplina naukowa, do której przypisano efekty kształcenia, tj. ekonomia, nauki o zarządzaniu, budowa i eksploatacja maszyn oraz matematyka, jest reprezentowana przez wskazanych do minimum nauczycieli akademickich. Dyscypliny te także reprezentowane są przez pozostałych nauczycieli akademickich.

W dyscyplinie ekonomia tematyka publikacji pracowników obejmuje funkcjonowanie transportu publicznego i jego restrukturyzację, modelowanie i projektowanie systemów i procesów logistycznych, ekonometrię, działalność przedsiębiorstw finansowych, w zakresie nauk o zarządzaniu: zarządzanie logistyką i zarządzanie w organizacji oraz badania operacyjne i łańcuchy dostaw, zaś w zakresie matematyki publikacje odnoszą się m.in. do relacji ekstremalnych w dynamice topologicznej. Wśród pracowników posiadających dorobek w dziedzinie nauk technicznych (budowa i eksploatacja maszyn) publikacje dotyczą planowania projektów transportowych oraz budowy maszyn. Można więc stwierdzić, że wszyscy wskazani do minimum kadrowego pracownicy posiadają dorobek naukowy adekwatny do zakładanych efektów kształcenia na kierunku logistyka – studia I i II stopnia, co umożliwia zaliczenie ich do minimum kadrowego.

Wśród kadry tworzącej minimum kadrowe trzech pracowników samodzielnych i czterech doktorów posiada doświadczenie zawodowe nabyte w przedsiębiorstwach realizujących różne procesy logistyczne i wytwarzających podzespoły i moduły transportowe a także wynikające z pracy eksperckiej na rzecz projektów transportu międzynarodowego i regionalnego. W grupie pozostałych nauczycieli akademickich dominują pracownicy posiadający doświadczenie praktyczne będące rezultatem pracy wykonywanej w różnych przedsiębiorstwach, w tym logistycznych, instytucjach, kancelariach i własnych firmach. Pracownicy posiadający doświadczenie zawodowe zapewniają realizację koncepcji praktycznego profilu kształcenia.

Skład minimum kadrowego na kierunku *logistyka* prowadzonego na Wydziale Finansów i Zarządzania w Bydgoszczy w perspektywie długookresowej jest w stabilny, bowiem 11 osób wskazanych do minimum kadrowego zatrudnionych zostało na czas nieokreślony, zaś tylko 2 osoby na czas określony, tj. do 30.09.2015 r.

Dla 12 osób wskazanych do minimum kadrowego Uczelnia jest podstawowym miejscem pracy, a tylko dla 1 osoby – dodatkowym miejscem pracy. Wszystkie osoby zostały zatrudnione w Uczelni na podstawie umowy o pracę w pełnym wymiarze czasu pracy.

Proporcje określające stosunku liczby nauczycieli akademickich, stanowiących minimum kadrowe dla kierunku *logistyka*, do liczby studentów na tym kierunku wynosi 1: 36, co spełnia wymogi cytowanego wyżej rozporządzenia z dnia 5 października 2011 r.

Obsada zajęć dydaktycznych z poszczególnych przedmiotów nie budzi zastrzeżeń. ***Wyjątkiem jest obsada zajęć dla przedmiotów: Programowanie liniowe w logistyce czy Badania operacyjne i teoria optymalizacji, gdzie wykładowca nie posiada dorobku z tego zakresu.***

W pozostałych przypadkach zachowana jest zgodność pomiędzy kwalifikacjami formalnymi (stopnie, tytuły naukowe), dorobkiem naukowym, doświadczeniem dydaktycznym i praktycznym pracowników a rodzajem, formą i metodą prowadzonych przez nich zajęć. W procesie dydaktycznym uczestniczą też pracownicy naukowcy z zagranicy oraz doświadczeni praktycy i eksperci. Wiedza i doświadczenie tych osób stanowi istotną wartość w procesie kształcenia.

Podczas wizytacji zaprezentowane zostały przykładowe kursy opracowane jako zajęcia wspomagające w ramach blended-learning. Kadra akademicka jest przygotowana poprzez stosowne szkolenia, do oferowania takich kursów.

Załącznik nr 6 . Informacja o hospitowanych zajęciach i ich ocena

Hospitacje zajęć pozwoliły stwierdzić na ich wysoki poziom merytoryczny, a także dobre merytoryczne przygotowanie nauczycieli akademickich. Stosowane metody nauczania z użyciem nowoczesnych technik dodatkowo angażowały studentów i wspomagały przekaz wiedzy i umiejętności prowadzących zajęcia.

4.3).

Głównym celem polityki kadrowej Wydziału jest budowanie własnej kadry naukowo-dydaktycznej zatrudnionej na pełnym etacie, dbałość o rozwój naukowy młodych pracowników naukowo-dydaktycznych oraz pozyskiwanie osób posiadających bogate doświadczenie praktyczne. W polityce kadrowej Wydziału stosuje się wiele instrumentów motywujących, wspierających i tworzących właściwe warunki dla rozwoju naukowego i umiejętności dydaktycznych pracowników odpowiednio do założeń rozwoju kierunku. Do najważniejszych należą: określenie obowiązków nauczycieli akademickich w zakresie ich działalności naukowo-badawczej i czasowych limitów kolejnych awansów naukowych, przeprowadzanie okresowych ocen tej działalności, motywacyjny system wynagradzania, a w tym przyznawanie nagród i wyróżnień, system stypendiów doktorskich i habilitacyjnych, inne formy finansowania działalności naukowej, w tym finansowanie wyjazdów konferencyjnych i publikacji.

Należy podkreślić, że Zakład dydaktyczny jest jednostką, dzięki której metodycy kształcenia służą pomocą w zakresie metod i technik kształcenia.

Istotnym elementem wewnętrznego systemu zapewnienia jakości kształcenia jest prowadzenie właściwej polityki kadrowej, w tym właściwy dobór nauczycieli akademickich prowadzących kształcenie na ocenianym kierunku studiów.

Przy doborze i zatrudnianiu pracowników stosowana jest procedura konkursowa. Bierze się pod uwagę opinie o kandydacie, dokumentację dorobku naukowego, dydaktycznego i zawodowego. Przeprowadzane są rozmowy kwalifikacyjne. Przy ustalaniu obciążeń priorytetem jest spełnienie wymagań związanych z dydaktyką na firmowanym kierunku, a przede wszystkim zgodność specjalności naukowych z prowadzonymi zajęciami. Zwraca się też uwagę na wprowadzone wymagania czasowe związane z rozwojem naukowym pracowników, ocenę zajęć przez studentów i ogólne wyniki oceny okresowej pracowników.

Jak wspomniano wyżej, ważnym elementem polityki kadrowej Wydziału jest wspieranie i finansowanie wyjazdów konferencyjnych i publikacji. W latach 2011-2014 pracownicy Wydziału uzyskali dofinansowanie na opublikowanie 26 monografii oraz 34

artykułów. Pracownicy wzięli udział w 38 konferencjach finansowanych przez Szkołę. Ponadto z wyjazdów stażowych skorzystało 7 osób.

W trakcie spotkania z kadrami dydaktyczną (obecne były 22 osoby) dyskusja dotyczyła wielu kwestii. Przede wszystkim Zespół Oceniający był zainteresowany pozycją wizytowanego kierunku na tle innych Uczelni w regionie. W opinii nauczycieli akademickich Uczelnia nie ma monopolu na kształcenie na tym kierunku. Jeśli chodzi o studiowanie tylko dla dyplomu, to z pewnością Uczelnia nie jest konkurencyjna dla usługobiorcy, zaś jeśli chodzi o pozyskanie wiedzy i umiejętności zawodowych, to Uczelnia należy do czołówki. Trzeba tworzyć nowe możliwości rozwoju kierunku dla dalszej jego ekspansji, przede wszystkim na bazie doskonalenia procesu kształcenia praktycznego dopasowując go do warunków zbliżonych do rzeczywistości. Oznacza to konieczność dalszego rozwoju specjalistycznych laboratoriów z odpowiednim oprogramowaniem i narzędziami funkcjonującymi w rzeczywistości. Część takich laboratoriów wizytowana Jednostka już posiada (por. dalej opis bazy dydaktycznej).

Dyskutowano także o jakości kandydatów, o ich determinacji i zaangażowaniu w pozyskiwaniu kompetencji zawodowych. W opinii nauczycieli akademickich kandydaci są zróżnicowani. Jest znacząca liczba studentów z pewnym przygotowaniem zawodowym, którzy są zainteresowani konkretnymi obszarami rozszerzania wiedzy. Jest jednak grupa studentów, którą trzeba zainteresować kierunkiem i jest to wielka rola nauczycieli akademickich, zwłaszcza, że logistyka jest dyscypliną silnie związaną z praktyką, zagadnienia te są ważne dla każdej firmy i dlatego wywołuje szerokie zainteresowanie studentów.

Poruszano także kwestię przygotowywania prac inżynierskich z punktu widzenia doboru kadry. Nauczyciele akademicy podkreślali, że prace są prowadzone przez nauczycieli z tytułem inżyniera, zwłaszcza w obszarze eksploatacji maszyn i kadra nie widzi zagrożeń w tym zakresie.

W odpowiedzi na pytanie w jakim kierunku powinny pójść działania doskonalące procesy dydaktyczne na wizytowanym kierunku pracownicy wymienili następujące:

- poszerzenie oferty modułów kształcenia w odpowiedzi na zróżnicowane zainteresowania studentów,
- rozszerzenie zbioru narzędzi dydaktycznych, aby odzwierciedlały one rzeczywiste warunki przebiegu procesów logistycznych,
- szersze korzystanie z metod i narzędzi jakie daje system zapewnienia jakości kształcenia.

W zakresie prowadzonej przez Uczelnię polityki kadrowej nauczyciele akademicy podkreślali, że podejmowane przez Uczelnię działania, zwłaszcza w obszarze finansowania różnych form rozwoju naukowego (włączając dotację statutową) dokonywanego za pośrednictwem Instytutu Rozwoju Badań Naukowych (por. dalej p. 6), dają możliwość zainteresowanym pracownikom wsparcia ich rozwoju naukowego.

W dyskusji pracownicy zwracali uwagę na trudności w pozyskiwaniu grantów NCN stąd też – jak podkreślali -należy poszukiwać możliwości finansowania badań przez praktykę gospodarczą.

Kierunek *logistyka* prowadzony na Wydziale Finansów i Zarządzania w Bydgoszczy nie był dotychczas oceniany przez Polską Komisję Akredytacyjną.

Załącznik nr 5 - Nauczyciele akademicy realizujący zajęcia dydaktyczne na ocenianym kierunku studiów, w tym stanowiący minimum kadrowe.

Ocena końcowa 4 kryterium ogólnego - ocena: w pełni

Syntetyczna ocena opisowa stopnia spełnienia kryteriów szczegółowych

4.1) Liczba pracowników naukowo-dydaktycznych i struktura ich kwalifikacji w pełni umożliwiają osiągnięcie założonych efektów kształcenia. W procesie dydaktycznym

uczestniczy 84 pracowników o adekwatnych do planowanych efektów specjalnościach naukowych, przygotowaniu dydaktycznym i doświadczeniu praktycznym.

4.2) Wymogi minimum kadrowego są spełnione. Zaliczeni do minimum pracownicy posiadają dorobek naukowy reprezentujący dyscypliny naukowe adekwatne do zakładanych efektów kształcenia i realizowanego programu i studiów. Większość zaliczonych do minimum kadrowego pracowników posiada doświadczenie praktyczne. Wskazane jest dokonanie korekty w obsadzie niektórych zajęć dydaktycznych wskazanych w raporcie.

4.3) Instrumenty polityki kadrowej sprzyjają podnoszeniu kwalifikacji naukowych i dydaktycznych oraz motywują pracowników do awansu. Głównym dążeniem t posiadanie kadry, dla której Uczelnia jest podstawowym miejscem pracy, w tym przede wszystkim kadry pracowników samodzielnych.

Kryterium 5. Infrastruktura dydaktyczna i naukowa, którą dysponuje jednostka a możliwość realizacji zakładanych efektów kształcenia oraz prowadzonych badań naukowych

Uczelnia zapewnia bazę materialną, niezbędną do osiągnięcia końcowych efektów kształcenia na ocenianym kierunku studiów, a także uwzględnia potrzeby osób niepełnosprawnych.

Wydział Finansów i Zarządzania w Bydgoszczy prowadzi działalność dydaktyczną i naukową w wynajmowanych budynkach. Uczelnia ma podpisaną umowę najmu na czas nieokreślony

Łączna powierzchnia wynosi ok. 4 829,60 m², w których pomieszczonych jest 50 sal dydaktycznych. Obecnie funkcjonuje 5 specjalistycznych pracowni komputerowych.

Pomieszczenia dydaktyczne wyposażone są w nowoczesny i odpowiadający współczesnym wymogom sprzęt audiowizualny oraz dydaktyczny, zapewniający prawidłową realizację treści dydaktycznych i osiągnięcie zakładanych efektów kształcenia (montowane na stałe oraz przenośne projektory multimedialne, ekrany, nagłośnienie).

W pracowniach komputerowych znajduje się specjalistyczne oprogramowanie dla osób niedowidzących SuperNowa wraz z dostosowaną klawiaturą i monitorem. Windy i inne udogodnienia pozwalają studentom niepełnosprawnym ruchowo na swobodne przemieszczanie się. W Informatorium Biblioteki znajduje się jedno stanowisko dla osób niedowidzących (por. niżej).

W każdej z pięciu sal komputerowych znajduje się 20 stanowisk komputerowych, na których zainstalowane jest m.in. oprogramowanie takie jak: MS Office Professional Plus 2013, programy narzędziowe AutoCad 2014, FilZIP, IfranView, Picassa3, MS Media Player, MS MovieMaker, GRETL, Płatnik, BizAgi Process Modeler, Diagram Designer, Generator Wniosków o Dofinansowanie z UE, GIMP, Audacity.

Specjalnie dla kierunku *logistyka* od przeszło trzech lat funkcjonuje laboratorium logistyczne wyposażone w pakiety oprogramowania takie jak: ELSE.EDU, TransEDU, AutoCAD - które pozwala na prowadzenie zajęć w warunkach rzeczywistych dla studentów studiów inżynierskich z wykorzystaniem narzędzi informatycznych w projektowaniu

W bieżącym roku uruchomione zostało drugie laboratorium logistyczne wyposażone w najnowsze urządzenia symulujące pracę dużego magazynu z wykorzystaniem najnowszej generacji urządzenia RFID, a studenci w tej sali pracować mogą na 20 laptopach, korzystać ze skanera, kolektora danych, drukarki oraz tagów RFID. Dodatkowo w laboratorium prowadzone są zajęcia pokazowe programu Xmag, które pozwala na zarządzanie pracą magazynu z wykorzystaniem grafiki 3D odzwierciedlającej realne zdarzenia i działania w

magazynie. Zajęcia praktyczne w warunkach zbliżonych do rzeczywistych wzbogacone są filmami dydaktycznymi, które zostały opracowane przez kadrę dydaktyczną kierunku *logistyka* oraz partnerów biznesowych, a zrealizowane w lokalizacjach, w których prowadzą działalność partnerzy.

Studenci mają swobodny dostęp do pracowni komputerowych (100 stanowisk) w czasie, gdy nie odbywają się tam zajęcia dydaktyczne. Dostępne są też stanowiska w Bibliotece (8 komputerów plus stanowisko ze skanerem oraz stanowisko katalogu bibliotecznego OPAC dostępne w wypożyczalni).

Stanowiska komputerowe w Bibliotece mają dostęp do Internetu oraz dają możliwość korzystania z katalogów elektronicznych (program LEX, bazy aktów prawnych, Serwis HR, itp.) i katalogu bibliotecznego OPAC. Ponadto na terenie Wydziału rozmieszczone są 4 kioski multimedialne pozwalające na swobodny dostęp do Internetu, a w szczególności do extranetu studenckiego.

W budynkach Wydziału funkcjonuje zestaw routerów oferujących bezprzewodowy dostęp do Internetu za pośrednictwem sieci bezprzewodowej WLAN. Korzystanie z sieci bezprzewodowej możliwe jest po zarejestrowaniu własnego notebooka w Dziale Informatyki, a kontrola dostępu oparta jest na filtrowaniu adresów fizycznych i szyfrowaniu 128 bitowym kluczem WEP.

Kształcenia na odległość (jako kształcenie wspomagające) odbywa się poprzez Platformę Moodle – na której znajdują się niezbędne materiały dydaktyczne (e-syllabus, e-serwis), a także e-kursy w formie contentów dostępnych 24 godziny na dobę.

Procesem wdrażania metod e-learningowych w Uczelni zajmuje się Centrum Nowoczesnych Technologii Nauczania (CNTN).

Zasoby biblioteczne

Studenci Wydziału Finansów i Zarządzania w Bydgoszczy mogą korzystać ze zbiorów bibliecznych Biblioteki Głównej (BG WSB) oraz Biblioteki Wydziałowej, które stanowią podstawę systemu biblieczno-informacyjnego Wyższej Szkoły Bankowej w Toruniu.

Obie Biblioteki gromadzą głównie literaturę przedmiotową, specjalistyczną i ogólną dla studentów kierunków realizowanych w Uczelni. Biblioteki oprócz zbiorów w tradycyjnej formie papierowej, oferują czytelnikom książki w formie audiobooków oraz ebooków Biblioteki oferują także dostęp do czytelnicy internetowej Ibuk.pl – polskiego serwisu książek elektronicznych, gdzie również znajdują się książki oraz czasopisma z zakresu logistyki.

Biblioteka Wydziałowa posiada księgozbiór liczący ponad 14 tys. egzemplarzy książek.

Studenci kierunku *logistyka* mają zapewniony dostęp do podstawowej literatury przedmiotowej, dostępnej na rynku wydawniczym. Zasoby biblieczne w pełni zaspokajają ich potrzeby. W celu powiększenia księgozbioru rynek wydawniczy jest systematycznie monitorowany, a zakupy dokonywane są w porozumieniu z nauczycielami przedmiotów.

Biblioteka posiada także bogaty zbiór czasopism naukowych związanych z wieloma aspektami i zagadnieniami współczesnej logistyki zarówno krajowej, jak i międzynarodowej. Prenumerata czasopism naukowych obejmuje 34 tytuły, w tym 8 czasopism związanych szeroko rozumianą logistyką, takich jak: *Eurologistics*, *Gospodarka materiałowa & logistyka*, *Logistyka*, *Nowoczesny magazyn*, *Opakowanie*, *Przegląd Komunikacyjny*, *Logistyka a jakość*, *Transport i spedycja*.

W Czytelnicy dostępny jest księgozbiór podstawowy oraz 24 stanowiska do samodzielnej pracy. Na terenie Biblioteki dostępna jest sieć bezprzewodowa, dzięki której studenci mogą korzystać ze swoich komputerów osobistych. Jak wspomniano wyżej w Informatorium znajduje się 8 stanowisk komputerowych z dostępem do Internetu, katalogu on-line oraz elektronicznych baz danych. Obecnie prenumerowanych jest 12 baz. Są to: *EBSCO*, *EMIS Emerging Markets Information Service*, *Lex Omega*, *Vademecum Głównego Księgowego Prestiż*, *INFORLEX Biblioteka*, *Ibuk*, oraz bazy dostępne w ramach Wirtualnej Biblioteki Nauki (*Wiley-Blackwell*, *EBSCO Publishing*, *Scopus*, *Science Direct*, *Springer*, *Web of Knowledge*).

Jak wspomniano wyżej, w Informatorium Biblioteki znajduje się jedno stanowisko przeznaczone dla osób niedowidzących. Sprzęt komputerowy posiada specjalną klawiaturę oraz oprogramowanie „SuperNova”. Dzięki niemu obraz i tekst są powiększane do 60 razy. Lektor czyta lub literuje tekst z ekranu, również podczas pisania znaków i słów.

W opinii studentów, Wydział zapewnia bazę materialną, niezbędną do osiągnięcia końcowych efektów kształcenia na kierunku logistyka I i II stopnia. Podczas spotkania z zespołem oceniającym PKA studenci wyrazili również opinię, że zapewniona baza materialna uwzględnia potrzeby osób niepełnosprawnych, niezbędne do osiągnięcia końcowych efektów kształcenia na ocenianym kierunku studiów.

Studenci dobrze oceniają dostosowanie bazy dydaktycznej i naukowej do możliwości osiągnięcia deklarowanych efektów kształcenia jednakże zwrócili oni uwagę na błędne ich zdaniem przydzielenie sal dydaktycznych do poszczególnych grup ćwiczeniowych, które w opinii studentów w przypadku niektórych zajęć nie są dostosowane do liczebności grupy. Zbyt duża liczba studentów odbywających ćwiczenia w zbyt małej sali dydaktycznej zmniejsza efektywność pracy umysłowej studentów oraz negatywnie wpływa na jakość kształcenia. Podkreśli jednak, iż sale dydaktyczne wyposażone są wideoprojektory, komputery, ekrany i nagłośnienie. Ponadto sale ćwiczeniowe wyposażone są w przenośne środki audiowizualne, które często wykorzystywane są przez prowadzonych zajęcia w celu wzbogacenia przekazywanej treści merytorycznej. W ich opinii nowoczesny i odpowiadający współczesnym wymogom sprzęt audiowizualny oraz dydaktyczny, zapewnia prawidłową realizację treści dydaktycznych i osiągnięcie zakładanych efektów kształcenia. Wartym podkreślenia jest fakt, iż Aule Wydziału zostały dostosowane do potrzeb osób niedosłyszących. Zainstalowano w nich tzw. wzmacniacze sygnału, dzięki którym osoby niedosłyszące mogą komfortowo uczestniczyć w wykładach.

W trakcie spotkania z zespołem oceniającym PKA, studenci wyrazili opinię, iż mają oni dostęp do specjalistycznych programów przeznaczonych do nauki języków obcych oraz ich zdaniem dobrze wyposażonej Biblioteki, ułatwiającej realizację założonych efektów kształcenia. W całym budynku istnieje również możliwość korzystania z darmowej sieci internetowej. Podkreślili, że Uczelnia zapewnia odpowiednią bazę instytucji, w których mogą odbywać się zajęcia praktyczne, co ich zdaniem umożliwia dobór miejsca odbywania praktyk zgodnego z indywidualnymi zainteresowaniami oraz ścieżką rozwoju studentów.

Studenci usatysfakcjonowani są godzinami otwarcia Biblioteki, które ich zdaniem są w pełni dopasowane do planów zajęć obowiązujących na kierunku *logistyka*. Pozytywnie ocenili wielkość księgozbioru umożliwiającą dostęp do literatury wymaganej przez prowadzących. W ramach korzystania z Biblioteki mają dostęp do stanowisk komputerowych (8 komputerów + stanowisko ze skanerem oraz stanowisko katalogu bibliotecznego OPAC dostępne w wypożyczalni). Stanowiska komputerowe w Bibliotece mają dostęp do Internetu oraz możliwość korzystania z katalogów elektronicznych m.in. programu LEX, bazy aktów prawnych, Serwisu HR, katalogu bibliotecznego OPAC oraz 12 baz danych tj. *EBSCO*, *EMIS Emerging Markets Information Service*, *Ibuk*, oraz bazy dostępne w ramach Wirtualnej Biblioteki Nauki.

Na terenie Wydziału rozmieszczone są 4 kioski multimedialne pozwalające na swobodny dostęp do Internetu, a w szczególności do extranetu studenckiego. W opinii studentów zarówno wielkość księgozbioru jak również ilość ogólnodostępnych specjalistycznych programów i baz danych pozytywnie wpływa na jakość kształcenia.

Ocena końcowa 5 kryterium ogólnego - ocena: w pełni

Syntetyczna ocena opisowa stopnia spełnienia kryterium szczegółowego

Nowoczesna infrastruktura dydaktyczna, którą dysponuje Jednostka w pełni umożliwia realizację procesu kształcenia na ocenianym kierunku i spełnia oczekiwania studentów. Sale dydaktyczne wyposażone są w nowoczesny i odpowiadający współczesnym

wymogom sprzęt dydaktyczny. Specjalne laboratoria dla kierunku logistyka pozwalają na prowadzenie zajęć w warunkach rzeczywistych. Studenci pozytywnie ocenili jakość bezprzewodowego dostępu do internetu. Pozytywnie także ocenione zostały przez Zespół Oceniający zbiory i działalność Biblioteki. Uczelnia zapewnia właściwe warunki studiowania dla osób niepełnosprawnych. W opinii studentów zarówno baza dydaktyczna jak i naukowa w dużej mierze są dostosowane do możliwości osiągnięcia deklarowanych efektów kształcenia. Infrastruktura dydaktyczna przystosowana jest do potrzeb studentów niepełnosprawnych.

Kryterium 6. Badania naukowe prowadzone przez jednostkę w zakresie obszaru/obszarów kształcenia, do którego został przyporządkowany oceniany kierunek studiów

Działalność naukowo-badawcza WSB w Toruniu Wydziału Finansów i Zarządzania w Bydgoszczy przejawia się w kilku formach: realizowane i planowane projekty badawcze, wyjazdy stypendialne i studyjne, organizacja konferencji oraz udział w krajowych i międzynarodowych konferencjach, publikacje wydawane przez WSB oraz inne prace publikowane przez pracowników poza Uczelnią.

Jednym z kluczowych kryteriów finansowania działalności naukowej jest związek prowadzonych badań z programem kształcenia. W procesie opiniowania, akceptacji i zatwierdzania wniosków uczestniczy Kierownik Katedry, Instytut Rozwoju Badań Naukowych (IRBN) oraz Dziekan, a od 01/10/2014 również Rektor wraz z Radą Naukową IRBN.

Kluczowymi wydarzeniami naukowymi z punktu widzenia kierunku logistyka są:

- a. organizowana od 4 lat przez Katedrę Logistyki coroczna, krajowa konferencja naukowa: „Metody i narzędzia obsługi logistycznej w teorii i praktyce” będąca platformą wymiany wiedzy i doświadczeń pomiędzy naukowcami jak również praktykami biznesu i studentami;
- b. organizowana od 3 lat przez Studenckie Koło Logistyczne PRO&LOG coroczna Studencką Ogólnopolską Konferencję Logistyczną PROLOGITUS. Rezultatem naukowym tych konferencji są liczne referaty i publikacje naukowe w zakresie logistyki. Działalność naukowo-badawcza i rozwój kadry naukowej są koordynowane przez Rektora. Rektorowi podlega Instytut Rozwoju Badań Naukowych (IRBN), którego głównymi celami są (R.S. s. 21):
 - inspirowanie, przygotowywanie i zgłaszanie wniosków dotyczących projektów badawczych finansowanych w formie grantów NCN, NCBiR, UE i innych fundatorów centralnych;
 - kontakty z otoczeniem instytucjonalnym celem pozyskania sponsorów przedsięwzięć naukowych i zleceń na usługi badawcze (ekspertyzy, opinie, itp.);
 - wspieranie rozwoju naukowego pracowników naukowo-dydaktycznych WSB;
 - wypracowanie koncepcji i realizacja przedsięwzięć zapewniających odpowiednio wysoką kategorię naukową WSB, w tym działań służących uzyskaniu wysokiego poziomu „cytawalności” publikacji naukowych pracowników WSB;
 - inspirowanie i ewaluacja pomysłów i koncepcji konferencji naukowych organizowanych w WSB;
 - zapewnienie merytorycznej, organizacyjnej i publikacyjnej strony konferencji naukowych organizowanych w WSB Toruń;

Z dokumentów dostarczonych Zespołowi Oceniającemu podczas wizytacji wynika, że w ostatnich 3 latach w Wydziale Finansów i Zarządzania w Bydgoszczy WSB w Toruniu prowadzono badania bezpośrednio związane z wizytowanym kierunkiem, których rezultaty są wykorzystywane w procesie dydaktycznym. Badania te realizowane były w formie 2 grantów

- KBN (*Monitorowanie przemian funkcjonowania i rozwoju polskiego rynku usług transportowych*, w rezultacie którego powstała monografia wydana przez PWN) oraz ze środków POKL (*Opracowanie i praktyczna weryfikacja badania potrzeb przedsiębiorstw i instytucji w zakresie innowacyjnych rozwiązań informatyczno-organizacyjnych wspierających procesy logistyczne*). Ponadto realizowano projekty ze środków własnych Uczelni dotyczące metod i narzędzi obsługi logistycznej w teorii i praktyce oraz metod optymalizacji celowej w logistyce. Dotychczasowe badania prowadzone przez pracowników wchodzących w skład minimum kadrowego wizytowanego kierunku znalazły swoje odzwierciedlenie w licznych publikacjach poświęconych m.in. zagadnieniom logistyki w regionalnej polityce lokalizacyjnej oraz zagadnieniom zrównoważonego rozwoju transportu publicznego.

Pracownicy tworzący minimum kadrowe wizytowanego kierunku są również autorami wielu opublikowanych ekspertyz w zakresie szeroko rozumianej logistyki (Program Interreg IVB Central Europe - przygotowano e-book *The trolleybus as a mean of transport in the light of the trolley project* czy też *Plan zrównoważonego rozwoju publicznego transportu zbiorowego w województwie pomorskim*).

Z powyższego wynika, że pracownicy naukowo-dydaktyczni prowadzą różnorodne badania naukowe – bezpośrednio związane z wizytowanym kierunkiem - finansowane zarówno ze środków zewnętrznych, jak i z wewnętrznych środków Uczelni. Wiedza zdobyta w trakcie realizowanych badań, a także we współpracy z praktykami, przekłada się w dużej mierze na obszar związany z dydaktyką. Wyniki prowadzonych badań:

- uzupełniają treści przekazywane na wykładach,
- stanowią bazę przygotowania studiów przypadku wykorzystywanych na ćwiczeniach,
- stanowią podstawę do utworzenia nowych przedmiotów,
- przekładają się na ofertę tematyki seminariów dyplomowych i magisterskich.

Wśród licznych przykładów wykorzystania badań naukowych w pracy dydaktycznej wymienić można między innymi następujące.

1. Badania koncentrujące się na procesach i systemach logistycznych oraz narzędziach i metodach wykorzystywanych w logistyce przyczyniły się między innymi do:

- przygotowania nowej koncepcji kształcenia modułowego i modułami praktycznymi na studiach I stopnia na kierunku logistyka,
- utworzenia specjalności: Zarządzanie procesami logistycznymi
- wprowadzenia przedmiotu: Projektowanie procesów logistycznych
- przygotowania oferty seminarium magisterskiego – przykładowe tematy prac:
- Narzędzia i metody racjonalizacji procesów w magazynie;
- Rachunek kosztów działań w zarządzaniu procesami logistycznymi;
- Przykładowe tematy prac dyplomowych:
- *System obsługi logistycznej pozyskiwania surowców utylizacyjnych na przykładzie ZRP „FARMUTIL HS” S.A. w Śmiłowie;*
- *System wsparcia logistycznego Przedsiębiorstwa Energetyki Ciepłej OPEC Grudziądz sp. z o.o.*

2. Badania prowadzone w ramach jednej z prac doktorskich dotyczące determinant, mechanizmów i skutków transformacji globalnych systemów wsparcia logistycznego w branży telekomunikacyjnej dały podstawę do opracowania i wdrożenia między innymi:

- koncepcji procesów i zajęć w laboratorium komputerowym logistycznym – szczególnie w zakresie współpracy partnerów w łańcuchu dostaw i EDI,
- przedmiotu: Zarządzanie łańcuchem dostaw,
- specjalności w języku angielskim: Enterprise & Supply Chain Management,
- przygotowania oferty seminarium magisterskiego:

3. Badania naukowe prowadzone w zakresie logistyki w regionalnej polityce lokalizacyjnej owocowały między innymi opracowaniem i rozwojem przedmiotów:

- Logistyczne aspekty decyzji lokalizacyjnych;
- Logistyka w zarządzaniu dystrybucją i usługami;
Przykładowe tematy prac magisterskich:
- *Funkcje kierowcy w obsłudze logistycznej procesu transportowego na przykładzie przedsiębiorstwa handlowo-usługowego;*
- *Analiza funkcjonalności centrów Logistycznych na tle geograficznych uwarunkowań lokalizacyjnych;*
- *Model badania jakości obsługi klienta na przykładzie wybranego przedsiębiorstwa.*

Do rozwoju nowych przedmiotów przyczyniły się także badania w obszarze zrównoważonego rozwoju transportu publicznego. Do przedmiotów tych należą:

- Marketing usług logistycznych,
- Obsługa logistyczna miast i regionów.
Przykładowe tematy prac magisterskich:
- *Obsługa klienta jako element marketingu usług logistycznych na przykładzie PKP Cargo;*
- *Zarządzanie marketingowe na przykładzie ZKM w Gdyni jako element marketingu usług logistycznych.*

W zakresie zrównoważonego rozwoju transportu publicznego przyczyniły się między innymi do opracowania i rozwoju przedmiotów:

- Logistyczne aspekty decyzji lokalizacyjnych;
- Logistyka w zarządzaniu dystrybucją i usługami;
- Marketing usług logistycznych,
- Obsługa logistyczna miast i regionów .
Przykładowe tematy prac magisterskich:
- *Funkcje kierowcy w obsłudze logistycznej procesu transportowego na przykładzie przedsiębiorstwa handlowo-usługowego;*
- *Analiza funkcjonalności centrów Logistycznych na tle geograficznych uwarunkowań lokalizacyjnych;*
- *Model badania jakości obsługi klienta na przykładzie wybranego przedsiębiorstwa.*

Na Wydziale Finansów i Zarządzania w Bydgoszczy WSB w Toruniu szeroko rozumianą działalność naukową podejmują także studenci. Studencka aktywność naukowa przejawia się przede wszystkim w działalności kół naukowych. Jak wspomniano, na Wydziale w Bydgoszczy od 2010 roku prężnie działa Studenckie Koło Logistyczne PRO&LOG, które aktywnie uczestniczy w działalności naukowej w Polsce oraz rozwija współpracę i kontakty z biznesem. Należy podkreślić, że generalnie Wydział charakteryzuje się wysoką aktywnością studencką. Obecnie na Wydziale działa 10 kół naukowych, a w całej Uczelni – 14.

Do priorytetów kształtujących politykę finansową Uczelni w zakresie nakładów na rozwój naukowy należą działania związane z (R.S., s. 25):

- finansowaniem rozwoju naukowego kadry naukowo-dydaktycznej;
- finansowym wspieraniem naukowej działalności studentów;
- realizacją zadań związanych ze stwarzaniem studentom niepełnosprawnym warunków do pełnego udziału w procesie kształcenia;
- finansowaniem księgozbioru gromadzonego w Uczelnianej Bibliotece.

Wydział Finansów i Zarządzania w Bydgoszczy WSB w Toruniu, prowadzi intensywną naukową współpracę międzynarodową, choć nie odbywa się ona w ramach podpisanych umów. Należy przede wszystkim zaznaczyć, że pracownicy Wydziału będący nauczycielami akademickimi na wizytowanym kierunku są czynnymi uczestnikami międzynarodowego projektu „Gretl”. Działalność ta polega na współpracy przy rozwijaniu tego oprogramowania. W ramach tego projektu Uczelnia była współorganizatorem międzynarodowej konferencji pt. „2nd Gretl Conference” (uczestnicy z Polski, USA, Włoch, Niemiec, Hiszpanii, Francji).

Ponadto pracownicy WSB w Toruniu w latach 2010-2014 uczestniczyli w 12 konferencjach zagranicznych w ramach indywidualnych kontaktów odbyli 6 zagranicznych wyjazdów naukowych. Udział kadry w tych konferencjach wzmocnił ich warsztat dydaktyczny w zakresie prowadzonych przedmiotów tzw. ilościowych jak i logistycznych.

Studencka aktywność naukowa przejawia się poprzez prowadzenie badań naukowych, organizację i uczestnictwo w konferencjach naukowych oraz działalność w kołach naukowych. Na Wydziale w Bydgoszczy prężnie działa Studenckie Koło Logistyczne PRO&LOG, które aktywnie uczestniczy w działalności naukowej w Polsce oraz rozwija współpracę i kontakty z biznesem. Ponadto udział studentów w badaniach pracowników Wydziału w dużej mierze realizowany jest w trakcie przygotowywania prac dyplomowych.

W trakcie ostatnich trzech lat w organizowanych na Wydziale konferencjach o charakterze naukowym brało udział kilkunastu studentów. Zarówno nauczyciele akademicy, jak i władze Uczelni zachęcają studentów do aktywności naukowo-badawczej. Efektem udziału studentów w badaniach naukowych są m.in. wspólne z pracownikami naukowo-dydaktycznymi publikacje, czy realizowane przez nich końcowe prace dyplomowe.

W Wydziale Finansów i Zarządzania w Bydgoszczy WSB w Toruniu dotychczas nie była przeprowadzona wizytacja na kierunku *logistyka*.

Ocena końcowa 6 kryterium ogólnego - ocena: w pełni

Syntetyczna ocena opisowa stopnia spełnienia kryterium szczegółowego.

Powiązania tematyki i zakresu badań naukowych z działalnością dydaktyczną pracowników kierunku *logistyka* oraz wykorzystanie wyników badań w procesie dydaktycznym należy ocenić pozytywnie. Jest to tym bardziej godne podkreślenia, że profil kształcenia na II stopniu studiów jest profilem praktycznym. Uczelnia dostrzega jednak istotną rolę wzbogacania wiedzy studentów w kształtowaniu ich umiejętności praktycznych. Uczelnia stwarza studentom możliwość uczestnictwa w badaniach naukowych oraz zdobycia wiedzy i umiejętności przydatnych w pracy naukowo-badawczej.

Kryterium 7. Wsparcie studentów w procesie uczenia się zapewniane przez Uczelnię

7.1)

Zasady rekrutacji na rok akademicki 2014/2015 określa uchwała nr 42/2014 Konwentu Wyższej Szkoły Bankowej w Toruniu z dnia 4 kwietnia 2014 roku. Zasady rekrutacji na rok akademicki 2014/2015 określa Uchwała nr 55/ 2013 Konwentu Wyższej Szkoły Bankowej w Toruniu z dnia 17 maja 2013 roku w sprawie warunków i trybu rekrutacji na studia wyższe na rok akademicki 2014/2015

Zasady te obejmują również rekrutację cudzoziemców. Zasady określają dokumenty, które kandydat ma złożyć, terminy rekrutacji. Kandydaci na studia I i II stopnia przyjmowani są według kolejności zgłoszeń do wyczerpania limitu. W przypadku rekrutacji na studia II stopnia magisterskie prowadzące do uzyskania tytułu zawodowego magistra inżyniera na kierunek *logistyka* wymagany jest dyplom inżyniera studiów I stopnia. Na studia II stopnia prowadzące do uzyskania tytułu zawodowego magistra przyjmowani są kandydaci, którzy posiadają dyplom studiów I stopnia.

Na studia II stopnia osoby z oceną dobrą na dyplomie studiów I stopnia mają zagwarantowane miejsce. Limity miejsc na kierunek *logistyka* określa Konwent. Konwent w terminie do 30 kwietnia 2015 roku określi limity miejsc na semestr zimowy oraz do dnia 1 grudnia 2015 na semestr letni. Analiza rozmiarów przyjęć pozwala uznać, że limity przyjęć uwzględniają potencjał kadrowy i infrastrukturę dydaktyczną. Zasady rekrutacji nie zawierają regulacji dyskryminujących określoną grupę kandydatów.

W opinii studentów limit przyjęć kandydatów na I rok studiów stacjonarnych oraz niestacjonarnych I i II stopnia na kierunku *logistyka* dostosowany jest do potencjału dydaktycznego oraz infrastruktury Uczelni. Zasady i procedury rekrutacji na oceniany kierunek są przejrzyste, uwzględniają zasadę równych szans oraz nie zawierają regulacji dyskryminujących określoną grupę kandydatów.

7.2)

Studenci posiadają podstawową wiedzę na temat Europejskiego Systemu Transferu Punktów. W ich opinii punkty ECTS przewidziane do realizacji zakładanych efektów kształcenia są odpowiednio określone oraz poprawnie uwzględniają czas oraz nakład pracy niezbędny do ich osiągnięcia.

Wymagania egzaminacyjne oraz forma i kryteria oceny osiągniętych przez studenta efektów kształcenia są podawane do informacji studentów przez nauczycieli akademickich podczas pierwszych zajęć, jak również dostępne są w formie sylabusów w systemie Extranet funkcjonującym na Uczelni. W trakcie rozmowy z zespołem oceniającym PKA studenci podkreślili, iż uprzednio podane do wiadomości założenia dotyczące wymagań egzaminacyjnych są konsekwentnie przestrzegane przez wykładowców. Istnieje możliwość zdawania egzaminu w kilku dogodnych terminach jak również w terminie poprawkowym lub komisyjnym.

Podczas rozmów studenci wyrazili opinię, że przyjęty system oceny osiągnięć jest zorientowany na proces uczenia się, zapewnia przejrzystość i obiektywizm formułowania ocen. Ich zdaniem system jest przejrzysty i obiektywny, a wystawiane przez nauczycieli akademickich oceny sprawiedliwe. Według ich opinii formy weryfikacji wiedzy i umiejętności pozwalają na ich sprawdzenie w każdym z obszarów kształcenia. Bieżąca weryfikacja osiągnięć studenta dokonywana za pomocą kolokwii oraz prac zaliczeniowych jak również ocena aktywności podczas zajęć stymulują proces uczenia się.

7.3)

Program studiów ocenianego kierunku oraz przyjęty system punktów ECTS umożliwia przystąpienie przez studentów do realizowanych programów krajowej i międzynarodowej mobilności studentów, w ramach których organizowane są wyjazdy do zagranicznych oraz krajowych Uczelni partnerskich, w celu odbycia części (semestru lub roku) studiów.

W trakcie spotkania z zespołem oceniającym PKA studenci przyznali, że na Uczelni zapewniony jest dobry dostęp do informacji dotyczących programów wymian międzynarodowych, realizowany za pośrednictwem plakatów, ulotek oraz publikacji na stronie Biura Karier. Ponadto osoby odpowiedzialne za koordynację programów mobilnościowych udzielają kandydatom informacji w rozmowach bezpośrednich. Studenci zaznaczyli jednak, że ze względu na sytuację finansową nie są zainteresowani tego typu ofertą, w związku z czym bardzo rzadko decydują się na uczestnictwo w oferowanych programach mobilności studentów.

Pozytywnie ocenili ofertę dotyczącą prowadzonych lektoratów oraz jakość prowadzonych zajęć. Jednakże zwrócili uwagę na zbyt małe ich zdaniem nastawienie prowadzących zajęcia na rozwój kompetencji praktycznych z zakresu mówienia oraz pisania w języku obcym. W opinii studentów, lektorzy języków obcych zbyt dużą wagę przywiązują do rozwiązywania zadań z zakresu słownictwa oraz gramatyki, tym samym obniżając liczbę godzin przeznaczaną na elementy związane z rozwijaniem umiejętności praktycznego posługiwania się językiem.

W opinii studentów, zbyt mała liczba godzin lektoratów oraz ich nie do końca właściwie dopasowany program realizujący zbyt mało godzin z zakresu mówienia oraz pisania, negatywnie wpływają na decyzje o wyjeździe zagranicznym w ramach programów mobilnościowych oraz obniżają jakość kształcenia.

7.4)

Na Wydziale funkcjonuje system pomocy dydaktycznej. Sylabusy przedstawiane są studentom przez prowadzących podczas pierwszych zajęć oraz dostępne na stronie internetowej Uczelni. Są one opracowane w przejrzysty i zrozumiały sposób. Zawierają one informacje dotyczące przedmiotowych efektów kształcenia i powiązania ich z efektami kierunkowymi, treści kształcenia, sposobów weryfikacji efektów kształcenia dla wiedzy, umiejętności i kompetencji społecznych, warunków zaliczenia oraz niezbędnej literatury dotyczącej danego przedmiotu. Kadra akademicka pełni dyżury i jest dostępna w czasie swoich konsultacji. Koła Naukowe tworzą możliwości rozwoju naukowego dla studentów zainteresowanych tą działalnością.

Studenci ocenianego kierunku mogą korzystać na Wydziale z bezpłatnej sieci internetowej Eduroam. Nauczyciele akademicy udostępniają studentom zalecaną przez nich literaturę oraz materiały w wersji elektronicznej. W opinii studentów przyjęte w tym zakresie rozwiązania jak również zasoby biblioteczne, zasady korzystania ze zbiorów oraz dostępność materiałów w wersji elektronicznej w pełni umożliwiają realizację zakładanych celów i efektów kształcenia.

Pomoc materialną otrzymują studenci studiów stacjonarnych i niestacjonarnych na zasadach określonych w Regulaminie przyznawania i wypłacania świadczeń pomocy materialnej dla studentów Wyższej Szkoły Bankowej w Toruniu. Organami orzekającymi w sprawie stypendium socjalnego, stypendium specjalnego dla osób niepełnosprawnych oraz zapomogi są Wydziałowe Komisje Stypendialne, w składzie których jako pełnoprawni członkowie uczestniczą przedstawiciele studenci wybrani przez właściwy organ Samorządu Studenckiego. Natomiast w zakresie stypendium rektora dla najlepszych studentów i stypendium ministra za wybitne osiągnięcia Odwoławcza Komisja Stypendialna w składzie której zasiada 4 przedstawicieli studenckich. System pomocy materialnej Uczelni jest zgodny z wymogami prawa i odpowiadający na zapotrzebowanie studentów. Oprócz stypendiów ze środków MNiSW studentom przyznawane są zniżki lub zwolnienia z opłaty czesnego m.in. studentom z najlepszymi wynikami na świadectwach dojrzałości.

Podczas spotkania z zespołem oceniającym PKA studenci pozytywnie ocenili system pomocy dydaktycznej oferowany na ocenianym kierunku studiów. W opinii studentów sylabusy są bardzo przydatne w realizowanym procesie kształcenia. Pozytywnie też ocenili sposób prowadzenia zajęć oraz zaangażowanie nauczycieli akademickich, a także ich dostępność podczas wyznaczonych dyżurów i konsultacji. Zwrócili oni uwagę na bardzo dobrą, ich zdaniem, wymianę informacji pomiędzy studentami a nauczycielami akademickimi oraz pracownikami dziekanatów odbywającą się za pomocą systemu Extranet.

Bardzo pozytywnie ocenili działalność funkcjonującego na Wydziale Biura Karier. W ich opinii kursy oraz szkolenia z dziedziny logistyki oferowane przez Biuro, zwiększają kompetencje praktyczne przydatne na rynku pracy, natomiast rozwój kompetencji miękkich oraz świadczona pomoc w zakresie doradztwa zawodowego zwiększają szansę na pozytywne przejście przez procesy rekrutacyjne organizowane przez lokalne firmy.

Podczas spotkania z zespołem oceniającym PKA stwierdzili, że ustalony harmonogram zajęć jest dostosowany do ich potrzeb. Pozytywnie ocenili funkcjonowanie Dziekanatu oraz wysoką kulturę osobistą osób w nim pracujących. W Dziekanacie dostępne są wszystkie informacje związane z organizacją i realizacją procesu kształcenia, godziny pracy dostosowane są do potrzeb studentów. Pozytywnie należy również ocenić kwestię wsparcia studentów niepełnosprawnych w trakcie realizacji procesu kształcenia. Studenci niepełnosprawni mogą liczyć na pomoc z zakresu przyznawania pomocy materialnej. Uczelnia dysponuje urządzeniami właściwymi dla osób słabo słyszących oraz słabowidzących umożliwiającymi realizację zakładanych celów i efektów kształcenia.

Podczas spotkania z zespołem oceniającym PKA, studenci w większości pozytywnie ocenili przyjęty system pomocy naukowej i materialnej. Mają Oni możliwość wyboru promotora oraz tematu pracy dyplomowej. Studenci podkreślili przejrzystość oraz

sprawiedliwość przyjętego systemu wyboru promotora oraz związany z tym proces wyboru tematu pracy dyplomowej. Studenci odbywający studia na podstawie indywidualnego planu studiów i programu nauczania mogą korzystać z pomocy merytorycznej indywidualnego opiekuna naukowego. Podkreślali, że dzięki odpowiedniemu podejściu nauczycieli akademickich mają możliwość rozwijania swoich zainteresowań, a pozytywne nastawienie ze strony Władz Wydziału odpowiednio wspiera wszelkie formy aktywności studenckiej.

Pozytywnie należy ocenić dostęp do wszystkich informacji związanych z systemem pomocy materialnej, zapewniony poprzez zamieszczenie odpowiednich informacji w systemie Extranet oraz możliwość uzyskania dodatkowych informacji w dziekanacie. Studenci pozytywnie wypowiedzieli się na temat stypendium Rektora w zakresie obowiązujących kryteriów. W trakcie rozmowy z zespołem oceniającym PKA jako sprawiedliwe ocenili zasady rozdziału punktów przyznawanych za poszczególne osiągnięcia będące podstawą przyznania stypendium motywacyjnego.

W Uczelni działa Samorząd Studentów oraz Studenckie Koła Naukowe. Samorząd Studencki, mimo iż nie posiada własnej siedziby, to posiada wystarczający budżet finansowy z którego realizuje swoje zadania. Członkowie Samorządu włączani są w działalność gremiów kolegialnych zajmujących się sprawami studenckimi, w pracach których aktywnie uczestniczą. Przedstawiciele studenci reprezentujący Studenckie Koła Naukowe zwrócili uwagę, iż pomimo tego, że podobnie jak Samorząd Studencki nie posiadają wyodrębnionej siedziby, to jednak opiekunowie kół starają się zapewnić niezbędną pomoc techniczną oraz wsparcie merytoryczne umożliwiające działanie Kół w podstawowym zakresie. Wsparcia finansowe udzielane ze strony Uczelni wspiera pracę naukową oraz wypełnianie statutowych obowiązków naukowych organizacji studenckich, których przedstawiciele uczestniczą w organizowanych wyjazdowych konferencjach naukowych, jak również organizują różnego rodzaju przedsięwzięcia o charakterze naukowym. Koła Naukowe zaangażowane w działalność naukowo-badawczą zwróciły uwagę, na bardzo dobrą współpracę odbywającą się na szczeblu administracyjnym.

Studenci w większości zadowoleni są z systemu opieki naukowej, dydaktycznej, materialnej i socjalnej. Pomocą organizacyjną w trakcie realizacji procesu kształcenia na każdym roku zajmuje się specjalnie powołany opiekun oraz Rzecznik ds. Studentów, do których studenci zwracającą się z wnioskami i skargami. Zdaniem studentów ich rozstrzygnięcie odbywa się przejrzysto.

Ocena końcowa 7 kryterium ogólnego - ocena: w pełni

Syntetyczna ocena opisowa stopnia spełnienia kryteriów szczegółowych

7.1) Zasady i procedury rekrutacji studentów na kierunek *logistyka* są przejrzyste oraz uwzględniają zasadę równych szans.

7.2) System oceny osiągnięć studentów jest zorientowany na proces uczenia się, zawiera standardowe wymagania i zapewnia przejrzystość oraz obiektywizm formułowania ocen. Prowadzący zajęcia przedstawiają w formie elektronicznej sylabusy oraz wymagania egzaminacyjne, które są następnie w pełni realizowane.

7.3) Uczelnia oferuje możliwości w zakresie współpracy międzynarodowej, jednakże studenci ze względów finansowych rzadko z tych możliwości korzystają.

7.4) System pomocy naukowej, dydaktycznej i materialnej w stosunkowo dużej mierze sprzyja rozwojowi naukowemu, społecznemu i zawodowemu studentów oraz skutecznemu osiągnięciu założonych efektów kształcenia.

Kryterium 8. Jednostka rozwija wewnętrzny system zapewniania jakości zorientowany na osiągnięcie wysokiej kultury jakości kształcenia na ocenianym kierunku studiów.

8.1)

Podstawy prawne funkcjonowania Wewnętrznego Systemu Zapewnienia Jakości Kształcenia (WSZJK) na Wydziale Finansów i Zarządzania w Bydgoszczy WSB w Toruniu określono w następujących uchwałach ciał kolegialnych i organów jednoosobowych:

- Uchwale nr 4/2014 Senatu Wyższej Szkoły Bankowej w Toruniu z dnia 26 czerwca 2014 roku w sprawie opinii nt. zasad funkcjonowania systemu zapewniania jakości kształcenia w Wyższej Szkole Bankowej w Toruniu,
- Uchwale nr 73/2014 Konwentu Wyższej Szkoły Bankowej w Toruniu z dnia 4 lipca 2014 roku w sprawie systemu zapewnienia jakości kształcenia, którego załącznikiem jest Wewnętrzny System Zapewniania Jakości Kształcenia (WSZJK),
- Zarządzeniu nr 31/2014 Rektora Wyższej Szkoły Bankowej w Toruniu z dnia 7 lipca 2014 roku

w sprawie wprowadzenia zasad funkcjonowania systemu zapewniania jakości kształcenia w Wyższej Szkole Bankowej w Toruniu,

Te akty normatywne, które konstytuują WSZJK zostały następnie uszczegółowione przez wydanie kolejnych zarządzeń. Były to odpowiednio:

- Zarządzenie nr 49/2014 Rektora Wyższej Szkoły Bankowej w Toruniu z dnia 1 października 2014 r. w sprawie powołania Pełnomocnika Rektora ds. Jakości Kształcenia,
- Zarządzenie nr 53b/2014 Rektora Wyższej Szkoły Bankowej w Toruniu z dnia 1 października 2014 r. w sprawie wprowadzenia procedur oraz standardów systemu zapewniania jakości kształcenia.

Należy w tym miejscu jednoznacznie stwierdzić, że w WSB w Toruniu i jej obu Wydziałach (jednym z nich jest Wydział Finansów i Zarządzania w Bydgoszczy) funkcjonuje jeden WSZJK.

WSZJK jest opisany w dokumencie nazwanym „Księga systemu zapewniania jakości kształcenia w Wyższej Szkole Bankowej w Toruniu”. Struktura tego dokumentu obejmuje 11 rozdziałów. Są to kolejno:

1. Cel Księgi,
2. Definicje,
3. Zakres stosowania Księgi,
4. Dokumenty powiązane,
5. Struktura systemu zapewnienia jakości kształcenia,
6. Cele jakościowe systemu zapewnienia jakości kształcenia,
7. Procesy i procedury oraz standardy systemu zapewniania jakości kształcenia,
8. Organizacja – organy konstytuujące i doradcze,
9. Organizacja – organy wykonawcze
10. Sterowanie systemem i zapisy,
11. Identyfikacja zmian wprowadzanych w procedurze.

Analiza struktury WSZJK WFiZ W Bydgoszczy upoważnia do stwierdzenia, że opisany w tym dokumencie system został określony poprzez wskazanie wszystkich jego czterech aspektów. Wszystkie aspekty - funkcjonalny, określający zdania systemu, czynnościowy - wyznaczający procedury ich realizacji, strukturalny - ustalający jednostki organizacyjne i ciała kolegialne, powołane i wskazane do realizacji zadań systemu oraz aspekt instrumentalny sprowadzony do metod i technik, zapewniających wykonania celów systemu, zostały omówione w sposób syntetyczny. Ich charakterystyka wyczerpuje podstawowe wymagania, jakie przez WSZJK stawiają obecnie obowiązujące przepisy prawa, w tym Rozporządzenia MNiSW w sprawie warunków prowadzenia studiów na określonym kierunku i poziomie kształcenia. Oceniając WSZJK możemy stwierdzić, że jest on zadowalający.

Analizując przedłożone podczas wizytacji dokumenty dotyczące funkcjonowania WSZJK na Wydziale Finansów i Zarządzania możemy z pełnym przekonaniem stwierdzić, że system ten nie tylko, że został stworzony, ale funkcjonuje i to w sposób bardzo sprawny. To, co jest szczególnie godne zauważenia to prowadzenie udokumentowanych, systematycznych i kompleksowych działań projakościowych dotyczących nie tylko składników WSZJK, ale także czynników determinujących jakość kształcenia. Można także stwierdzić, że Wydział w prowadzonych przez siebie przedsięwzięciach dotyczących analizy, oceny i doskonalenia jakości kształcenia znajduje się już na zaawansowanym etapie budowy, a w pewnych segmentach tego systemu także na etapie rozwoju, kultury jakości.

Temu cząstkowemu kryterium oceny jakości kształcenia można przypisać ocenę w pełni.

Wydział Finansów i Zarządzania określił strukturę zarządzania kierunkiem realizowanym w tej podstawowej jednostce organizacyjnej, którą podporządkował analizie, ocenie i doskonaleniu efektów kształcenia. Struktura taka została zdefiniowana i opisana w „Księdze systemu zapewniania jakości kształcenia w Wyższej Szkole Bankowej w Toruniu”. W ramach „Księgi systemu zapewniania jakości kształcenia w Wyższej Szkole Bankowej w Toruniu” przyjęto, że na jakość kształcenia składają się trzy elementy: jakość programu kształcenia, jakość kadry dydaktycznej, jakość dydaktyki.

Mając na uwadze jeszcze silniejsze powiązanie koncepcji kształcenia z deklarowanymi i osiąganymi efektami kształcenia w roku akademickim 2013/2014 dokonano kolejnych zmian.

W funkcjonującą dotąd strukturę zarządzania kierunkiem *logistyka*, której podstawowym składnikiem był Dziekan Wydziału, włączono nowe jednostki organizacyjne. Są nimi odpowiednio:

- Menedżerowie kierunków,
- Zakład Metodyki Nauczania.

Proces dydaktyczny planowany i realizowany jest zgodnie z programem studiów. Program studiów tworzony jest i weryfikowany przez zespół dydaktyczny kierowany przez Menedżera Kierunku, konsultowany z Komisją ds. Jakości Kształcenia, Samorządem Studentkim i Radą Programową, a zatwierdzany przez Radę Wydziału.

Metody dydaktyczne oraz metody weryfikacji i pomiaru osiągnięcia efektów kształcenia są zdefiniowane w kartach modułów przygotowanych do wszystkich przedmiotów.

Za zaplanowanie i zapewnienie niezbędnych zasobów do realizacji zajęć dydaktycznych na danym Wydziale (w tym kadry dydaktycznej) odpowiedzialny jest Dziekan. Plan obsady zajęć dydaktycznych oraz niezbędnych zasobów dydaktycznych tworzony jest przez Menedżera Kierunku ze wsparciem Działu Organizacji Dydaktyki po konsultacjach z Kierownikami Katedr, a zatwierdzany przez Dziekana. Plan zajęć dydaktycznych zgodny z programem kształcenia i planem obsad przygotowuje Dział Organizacji Dydaktyki.

Menedżer kierunku oraz Dziekan odpowiedzialni są za analizę danych dotyczących jakości kształcenia prezentowanych w:

- wynikach badań ankietowych studentów (badania semestralne oraz roczne „Badania Atrybutów Marki”),
- wynikach monitoringu sesji,
- wynikach oceny nauczycieli akademickich (w tym hospitacji zajęć).

Menedżer kierunku przy realizacji swoich zadań korzysta ze wsparcia koordynatorów przedmiotów.

Podstawowe zadania Zakładu Metodyki Nauczania związane są m.in.: z organizacją szkoleń dydaktycznych dla pracowników, nadzorem nad tworzeniem i gromadzeniem kart przedmiotów, scenariuszy i pozostałej dokumentacji przedmiotu, nadzorem nad tworzeniem kursów e-learningowych na platformie Moodle czy przeprowadzaniem hospitacji zajęć.

Systematyczności i kompleksowości przeprowadzenia ocen i analiz osiągniętych efektów kształcenia, stanowiących podstawę doskonalenia programu kształcenia zapewniana jest przez powyżej wymienione pomiary i analizy. Wyniki analiz omawiane są na spotkaniach zespołów dydaktycznych i Komisjach ds. Jakości kształcenia.

Analizując i oceniając zdania przypisane tym jednostkom należy zauważyć ich kompleksowość, spójność oraz całościowe ujęcie wszystkich podstawowych czynników determinujących jakość kształcenia w kontekście oceny efektów kształcenia.

W wypełnieniu wymogu, aby ocena efektów kształcenia stanowiła podstawę rewizji programu studiów i metod jego realizacji władze Wydziału, budując nową strukturę zarządzania kierunkiem, w sposób szczególny eksponują systematyczności i kompleksowość przeprowadzanych analiz i ocen.

Reasumując można stwierdzić, że Wydział Finansów i Zarządzania w Bydgoszczy Wyższej Szkoły Bankowej w Toruniu określił w pełni zadowalający sposób strukturę WSZJK. Jego wewnętrzna budowa daje przekonujące podstawy do stwierdzenia, że stworzony system stanowi sprawną podstawę oceny programu studiów oraz metod jego realizacji zorientowanej na doskonalenie jakości efektów kształcenia. Wydział prowadził kompleksowe i systematyczne przedsięwzięcia dotyczące oceny efektów kształcenia.

Oceniając skuteczność systemu zapewnienia jakości kształcenia w zakresie analizy efektów kształcenia i mechanizmów służących monitorowaniu i doskonaleniu programu kształcenia na Wydziale Finansów i Zarządzania w Bydgoszczy należy stwierdzić, że identyfikuje się szereg działań w tym zakresie, które podejmowane są przez władze Wydziału oraz Wydziałowe podmioty funkcjonujące na rzecz doskonalenia jakości kształcenia.

Są one podejmowane i skutecznie realizowane przez wszystkie wskazane wyżej podmioty składające się na strukturę zarządzania kierunkiem. Na podkreślenie zasługują tu działania realizowane przez koordynatorów przedmiotów, menedżera kierunku oraz Zakład Metodyki Nauczania.

Narzędziami i mechanizmami służącymi monitorowaniu i doskonaleniu programu kształcenia realizowanymi w roku akademickim 2013/2014 były:

1. Hospitacje zajęć,
2. Szkolenia metodyczne pracowników, które miały charakter warsztatów metodycznych, technologicznych, sesji projektowych i klasycznych szkoleń,
3. Badania dotyczące ogólnej opinii o jakości kształcenia na Uczelni przeprowadzane w związku z Badaniami Atrybutów Marki – BAM,
4. Monitorowanie jakości e-learningowych materiałów dydaktycznych,
6. Posiedzenie Rad Wydziału i Zespołów programowe poświęcone doskonaleniu programów kształcenia.

Zespół Oceniający otrzymał do wglądu dokumenty źródłowe potwierdzające stosowanie tych instrumentów. Zapoznał się także wynikami badań dotyczących opinii o jakości kształcenia dokonanych przez interesariuszy wewnętrznych i zewnętrznych. Miał także dostęp do stron internetowych, na których monitorowano jakość e-learningowych materiałów dydaktycznych.

Różnorodność podejmowanych w tym zakresie przedsięwzięć pokazuje jednocześnie skalę instrumentów wykorzystywanych przez Wydział w celu monitorowania i doskonalenia programu kształcenia.

Oceniając skuteczność systemu zapewnienia jakości kształcenia na Wydziale Finansów i Zarządzania w Bydgoszczy oraz jego przydatność w zakresie analizy efektów kształcenia i mechanizmów służących monitorowaniu i doskonaleniu programu kształcenia na prowadzonym kierunku studiów *logistyka*, należy mieć na uwadze fakt, że bieżący rok akademicki był w tym zakresie rokiem przejściowym. Z punktu widzenia zarządzania jakością kształcenia wystąpiło kilka istotnych zjawisk. Za najistotniejsze trzeba uznać:

- potrzebę wypracowania wielu nowych rozwiązań związanych z nową strukturą zarządzania Uczelnią, w tym w przede wszystkim zakresie zarządzania jakością kształcenia,

- oczekiwanie na przyjęcie przez Założyciela ostatecznej wersji nowej Strategii Rozwoju Uczelni,
- podjęcie szeregu cząstkowych działań projakościowych o różnym stopniu efektywności, których skutki nie są jeszcze widoczne.

Analiza i ocena skuteczność systemu zapewnienia jakości kształcenia na akredytowanym kierunku studiów, mimo zidentyfikowania wskazanych wyżej zjawisk, jest zadowolająca. Pozwala na stopniowe podnoszenie jakości kształcenia, rozumianego jako osiąganie założonych efektów kształcenia na satysfakcjonującym przez władze Wydziału poziomie. Podjęte i opisane wcześniej przedsięwzięcia są dobrą gwarancją dla zdecydowanej poprawy skuteczności tego instrumentu i to w stosunkowo krótkim czasie

Mając na uwadze ustalone wcześniej zjawiska dotyczące oceny jakości kształcenia na kierunku *logistyka*, możemy stwierdzić, że skuteczność tego systemu jest zadowolająca.

Z informacji udostępnionych przez Wydział i Uczelnię wynika, że oceniają one jakość oraz dostępność informacji w sposób kompleksowy. Pozyskane informacje dotyczące wyników monitorowania jakości procesu kształcenia i uzyskiwanych efektów kształcenia, oraz wprowadzanych zmian tworzą system upowszechniania informacji. Obejmuje on nie tylko informacje dotyczące oferty kształcenia, programu kształcenia i upubliczniania deklarowanych efektów kształcenia, ale także stosowanego na Wydziale i w Uczelni systemu zapewniania jakości kształcenia, w tym również jego skuteczności.

Informacje związane z ofertą kształcenia, która adresowana jest do studentów oraz kandydatów na studia, pozyskiwane są w oparciu o analizę szerokiego spektrum instrumentów zbierania informacji. Za takie uznać można mechanizmy pozwalające na identyfikację informacji zawartych w informatorze Uczelni czy stronie internetowej, ale również uzyskane z Dziekanatu i Biura Karier i Praktyk. Należą do nich również, wymienione wyżej, narzędzia i mechanizmy służące monitorowaniu i doskonaleniu programu kształcenia oraz ankiety adresowane do interesariuszy wewnętrznych i zewnętrznych. Rezultaty tych badań ankietowych, po ich ocenie i przetworzeniu są udostępniane w Intranecie pracowniczym dla każdego wykładowcy.

Za oryginalne rozwiązanie w tym zakresie uznać można Systemu Informacji Kierowniczej (SIK). To poprzez niego kadra zarządzająca Wydziałem - Dziekan, Prodziekani, mają możliwość generowania z tego Systemu raportów pokazujących w zadanym okresie, między innymi:

- zestawienie zbiorcze średnich ocen wykładowców,
- porównanie oceny wykładowcy w latach
- raporty zbiorcze.

Członkowie Zespołu Oceniającego mieli możliwość zapoznania się z tymi raportami.

Innym rozwiązaniem pozwalającym na zebranie, a następnie upowszechnianie informacji będących skutkiem badania jakości kształcenia, a realizowanym w ramach projektu Badanie Atrybutów Marki, są coroczne prezentacje wyników badania i przekazywanie jego wyników w wersji elektronicznej wszystkim członkom kadry zarządzającej Uczelni. W razie potrzeby, dla celów zarządczych, zagregowane dane mogą być przedstawione w sposób bardziej szczegółowy np. z podziałem na tryby, roczniki studentów etc.

Formalna i realna ocena systemu upowszechniania informacji wypada pozytywnie. Pewnym problemem, jak w większości szkół wyższych jest skala wprowadzanych zmian, które są skutkiem funkcjonującego systemu upowszechniania informacji dotyczących wyników monitorowania jakości procesu kształcenia i uzyskiwanych efektów kształcenia. Z analizy przedłożonych do wglądu Zespołowi Oceniającemu informacji wynika, że zakres wprowadzania takich korekt, w tym systemie jest identyfikowany i stale się rozwija.

Reasumując powyższe ustalenie można stwierdzić, że na Wydziale Finansów i Zarządzania w Bydgoszczy WSB w Toruniu funkcjonuje system upowszechniania informacji

dotyczących wyników monitorowania jakości procesu kształcenia i uzyskiwanych efektów kształcenia, oraz wprowadzanych zmian. Jego ocena jest w pełni zadowolająca.

8.2).

Udział interesariuszy wewnętrznych i zewnętrznych w procesie zapewnienia jakości kształcenia można ocenić jako w pełni. Biorą oni czynny udział w procesie zapewniania jakości i budowy kultury jakości w Uczelni.

Udział interesariuszy wewnętrznych, przede wszystkim studentów, przejawia się udziałem przedstawicieli Rady Samorządu Studenckiego (RSS) w obradach ciał kolegialnych Uczelni i Wydziału z prawem głosu. Studenci uczestniczą w procesie zapewniania jakości kształcenia i budowy kultury jakości kształcenia poprzez:

- Badanie Atrybutów Marki,
- ocenę semestralną zajęć,
- badania oceniające zapotrzebowanie pracodawców na wiedzę, umiejętności, kompetencje i postawy absolwentów w opinii studentów pracujących,
- ocenę skuteczności metod i narzędzi dydaktycznych stosowanych w Wyższej Szkole Bankowej w Toruniu i jej Wydziale w Bydgoszczy,

Ponadto przedstawiciele studentów uczestniczą w:

- pracach Komisji ds. Jakości Kształcenia,
- spotkaniach Rady Programowej,
- posiedzeniach Rady Wydziału.

Oceniając udział przedstawicieli studentów w procesie zapewnienia jakości kształcenia należy zauważyć, że nie ma on tylko formalnego charakteru. Przedstawiciele studenckcy aktywnie uczestniczą w obradach poszczególnych podmiotów ds. jakości kształcenia, Rady Wydziału oraz Senatu. Przedstawiając swoje propozycje dotyczące poszczególnych rozwiązań oraz zgłaszając uwagi czy propozycje, konstruktywnie budują kulturę jakości kształcenia na Wydziale i Uczelni.

Pracownicy Wydziału, jako Interesariusze wewnętrzni także uczestniczą w procesie zapewnienia jakości kształcenia i budowy kultury jakości kształcenia. Przejawia się to w następujących działaniach:

- pracach zespołu dydaktycznego,
- pracach Komisji ds. Jakości Kształcenia,
- spotkaniach Rady Programowej,
- pracach Katedr,
- posiedzeniach Rady Wydziału,
- szkoleniach kadry dydaktycznej,
- spotkaniach kadry dydaktycznej z Władzami Uczelni,
- Badaniach Atrybutu marki.

Oceniając zaangażowanie pracowników Wydziału w proces budowy kultury jakości kształcenia na kierunku *logistyka* należy zauważyć jego kompleksowość i różnorodność. Z informacji pozyskanych od władz Wydziału wynika także dobre współdziałanie pracowników i innymi grupami zarówno interesariuszy wewnętrznych j i zewnętrznych.

Praktyczny i zauważalny jest udział interesariuszy zewnętrznych w procesie zapewnienia i doskonalenia jakości kształcenia. Liczne i bardzo aktywne grono interesariuszy zewnętrznych, zwłaszcza przedstawicieli otoczenia społeczno-gospodarczego, aktywnie włącza się w proces analizy i oceny osiągniętych efektów kształcenia i ich dostosowywanie do aktualnego poziomu wiedzy i wymagań otoczenia społeczno-gospodarczego, w tym rynku pracy.

Pracodawcy uczestniczą w procesie zapewnienia jakości kształcenia i budowy kultury jakości kształcenia poprzez uczestnictwo w:

- Badaniach Atrybutów Marki,

- działaniach oceniających zapotrzebowanie pracodawców na wiedzę, umiejętności, kompetencje i postawy absolwentów.

Ponadto pracodawcy uczestniczą w:

- pracach Komisji ds. Jakości Kształcenia,
- spotkaniach Rady Programowej,
- Radzie WSB.

Należy również dodać, że wielu pracodawców zatrudnionych jako nauczyciele akademicki uczestniczy w pracach zespołu dydaktycznego kierunku *logistyka*.

W grupie interesariuszy zewnętrznych Wydziału Finansów i Zarządzania w Bydgoszczy WSB w Toruniu, są również absolwenci tego kierunku studiów. Nie jest to bardzo liczna grupa, ale ich udział w procesie zapewnienia jakości kształcenia powinien być również odnotowany. Absolwenci uczestniczą w procesie budowy kultury jakości poprzez udział w:

- Badaniach Atrybutów Marki,
- badaniach oceniających zapotrzebowanie pracodawców na wiedzę, umiejętności, kompetencje i postawy.

Reasumując można z pełnym przekonaniem stwierdzić, że udział interesariuszy wewnętrznych i zewnętrznych w procesie zapewniania jakości i budowy kultury jakości na Wydziale Finansów i Zarządzania w Bydgoszczy jest istotny. Ocena stopnia zaangażowania studentów jakością kształcenia i ich wpływu na jej doskonalenie jest zauważalna i można ją uznać za w pełni satysfakcjonującą. Podobnie należy ocenić rolę przedstawicieli studentów w organach kolegialnych Uczelni i Wydziału. Oceniając zaangażowanie pracowników Wydziału w proces budowy kultury jakości kształcenia na kierunku *logistyka* należy zauważyć jego kompleksowość i różnorodność. Ocena interesariuszy zewnętrznych, w tym nie tylko pracodawców, ale i absolwentów jest w pełni zadowalająca, a zidentyfikowane w toku oceny jakości kształcenia podejmowane przez nich działania w sposób ewidentny przyczyniają się do dostosowania efektów kształcenia do aktualnego poziomu wiedzy oraz wymagań otoczenia społeczno-gospodarczego, w tym rynku pracy.

Podczas wizytacji stwierdzono podejmowane przez jednostkę działania mające aktywizować studentów do podnoszenia jakości kształcenia, Władze Wydziału organizują spotkania ze studentami, jako głównymi beneficjentami procesu kształcenia.

Studenci mają stosunkowo dużą wiedzę na temat systemu zapewniania jakości kształcenia, jednakże nie do końca rozumieją jego znaczenie. Chcieliby oni otrzymywać więcej informacji na temat wszelkich działań mających wpływ na dostosowanie programu kształcenia do wymagań rynku pracy.

Wprowadzony na Uczelni system ankietyzacji służy do oceny jakości zajęć pod kątem realizowanych treści programowych oraz jakości pracy nauczycieli akademickich. Studenci raz na semestr za pomocą anonimowych kwestionariuszy elektronicznych dostępnych w systemie Extranet, dokonują anonimowej oceny jakości nauczania. Dostęp do ankiety możliwy jest po zalogowaniu się.

Przyjęte rozwiązanie po konsultacjach ze studentami oraz zapewnieniem anonimowości ze strony władz Rektorskich zostało przyjęte za obopólną zgodą. Kwestionariusz ankiety jest zrozumiały oraz stwarza możliwość zawarcia dodatkowych uwag studentów. Wyniki ankiet są opracowywane do postaci umożliwiającej ich analizę.

Studenci wizytowanego kierunku wypełniają ankiety, jednak nie widzą działań Uczelni w zakresie wprowadzania zmian będących efektem otrzymanych w trakcie procesu ankietyzacji wyników. W trakcie spotkania z zespołem oceniającym PKA wyrazili opinię, iż udostępnienie ogólnych wyników i statystyk dotyczących ankiet oraz wcześniejsze podawanie terminu przeprowadzenia ankiety pozytywnie wpłynęłoby na odbiór procesu ankietyzacji wśród studentów.

Programy studiów oraz inne regulacje dotyczące studentów są uchwalane po uprzednich konsultacjach z Samorządem Studentów posiadającym swoich przedstawicieli w

kolegialnych gremiach Wydziałowych oraz Uczelnianych. Przedstawiciele studenci aktywnie uczestniczą w obradach poszczególnych komisji, Rady Wydziału oraz Senatu. Przedstawiają propozycje dotyczące poszczególnych rozwiązań oraz zgłaszają swoje uwagi. W trakcie rozmowy z zespołem oceniającym PKA studenci wyrazili opinię, iż przedstawiane propozycje oraz uwagi w większości poddawane są dyskusji oraz wdrażane w miarę możliwości.

Tabela nr 1 Ocena możliwości realizacji zakładanych efektów kształcenia.

Zakładane efekty kształcenia	Program i plan studiów	Kadra	Infrastruktura dydaktyczna/biblioteka	Działalność naukowa	Działalność międzynarodowa	Organizacja kształcenia
wiedza	+	+	+	+	+	+
umiejętności	+	+	+	+	+	+
kompetencje społeczne	+	+	+	+	+	+

+ - pozwala na pełne osiągnięcie zakładanych efektów kształcenia

+/- - budzi zastrzeżenia- pozwala na częściowe osiągnięcie zakładanych efektów kształcenia

- - nie pozwala na osiągnięcie zakładanych efektów kształcenia

Ocena końcowa 8 kryterium ogólnego - ocena: w pełni

Syntetyczna ocena opisowa stopnia spełnienia kryteriów szczegółowych

8.1) Wydział Finansów i Zarządzania w Bydgoszczy WSB w Toruniu określił w zadowalający sposób strukturę WSZJK. Jego wewnętrzna budowa daje przekonujące podstawy do stwierdzenia, że stworzony system stanowi podstawę oceny programu studiów oraz metod jego realizacji zorientowanej na doskonalenie jakości efektów kształcenia. Wydział prowadził kompleksowe i systematyczne przedsięwzięcia dotyczące oceny efektów kształcenia. Wydział Finansów i Zarządzania określił strukturę zarządzania kierunkiem *logistyka* realizowanym w tej podstawowej jednostce organizacyjnej, którą podporządkował analizie, ocenie i doskonaleniu efektów kształcenia. Analiza i ocena skuteczność systemu zapewnienia jakości kształcenia na akredytowanym kierunku studiów pozwala na stopniowe, ciągle podnoszenie jakości kształcenia. Na Wydziale Finansów i Zarządzania w Bydgoszczy WSB w Toruniu funkcjonuje system upowszechniania informacji dotyczących wyników monitorowania jakości procesu kształcenia i uzyskiwanych efektów kształcenia, oraz wprowadzanych zmian. Jego ocena jest w pełni zadowalająca.

8.2) Udział interesariuszy wewnętrznych i zewnętrznych w procesie zapewniania jakości i budowy kultury jakości na Wydziale Finansów i Zarządzania w Bydgoszczy jest istotny. Ocena stopnia zaangażowania studentów jakością kształcenia i ich wpływu na jej doskonalenie jest zauważalna i można ją uznać za w pełni satysfakcjonującą. Podobnie należy ocenić rolę przedstawicieli studentów w organach kolegialnych Uczelni i Wydziału. Oceniając zaangażowanie pracowników Wydziału w proces budowy kultury jakości kształcenia na kierunku *logistyka* należy zauważyć jego kompleksowość i różnorodność. Ocena interesariuszy zewnętrznych jest w pełni zadowalająca, a zidentyfikowane w toku oceny jakości kształcenia podejmowane przez nich działania w sposób ewidentny przyczyniają się do dostosowania efektów kształcenia do aktualnego poziomu wiedzy oraz wymagań otoczenia społeczno-gospodarczego, w tym rynku pracy.

9. Podsumowanie

Tabela nr 2 Ocena spełnienia kryteriów oceny programowej

L.p.	Kryterium	Stopień spełnienia kryterium				
		Wyróżniająco (6)	W pełni (5)	Znacząco (4)	Częściowo (3)	Niedostatecznie (2)
1	Koncepcja rozwoju kierunku	X				
2	Cele i efekty kształcenia oraz system ich weryfikacji		X			
3	Program studiów		X			
4	Zasoby kadrowe		X			
5	Infrastruktura dydaktyczna		X			
6	Prowadzenie badań naukowych		X			
7	System wsparcia studentów w procesie uczenia się		X			
8	Wewnętrzny system zapewnienia jakości		X			

Kierunek *logistyka* ma pełne możliwości dynamicznego rozwoju z uwagi na potencjał kadrowy oraz infrastrukturę dydaktyczną, w tym informatyczną wspomagającą realizację programu kształcenia. Oferta obejmująca studia I jak i II stopnia ze ścieżką inżynierską daje szerokie możliwości wyboru studentom programu studiów zgodnie z ich zainteresowaniami. Wewnętrzny system zapewniania jakości kształcenia identyfikuje problemy które wymagają doskonalenia. Współpraca z partnerami biznesowymi w wielu aspektach wzmacnia rozwój kierunku, a brak znaczącej konkurencji w innych Uczelniach regionu pozwala na umocnienie się kierunku.

Zaleca się dokonanie korekty w obsadzie zajęć dydaktycznych z przedmiotów: *Programowanie liniowe w logistyce oraz Badania operacyjne i teoria optymalizacji*, bowiem wykładowca nie posiada dorobku z tego zakresu.